

GÆT EN KULTURMINISTER

Valget står for døren, og der spekuleres i ministertaburetter og titler. Sceneliv har bedt tre politiske kommentatorer om at give deres bud på, hvem der er ny kulturminister efter et valg.

THE METHOD

Der hersker mange misforståelser om Method Acting. To skuespillere, som benytter sig af metoden, fortæller, hvordan de bruger den på scenen og i andre sammenhænge.

NYE CHEFER – NYE TANKER?

Der er udnævnt nye ledere af landets tre statslige skuespillerskoler. Men hvem er de, og hvad vil de med uddannelserne i fremtiden. Sceneliv har stillet dem en række spørgsmål.

SEPTEMBER 2011 #07

MAGASINET

SCENELIV

SANG • DANS • TEATER • FILM / UDGIVET AF DANSK SKUESPILLERFORBUND

NÅR DANSEN SLUTTER

EUROPÆISK PROJEKT OM KARRIERESKIFT FOR DANSERE

MUSICAL-HITMAGER I DANMARK

STEPEHEN SCHWARTZ MØDTE DSF-MEDLEMMER

SEKRETARIAT FOR DSF OG FILMEX

SCENELIV udgives af Dansk Skuespillerforbund og udkommer 10 gange årligt.
Oplag: 2.700 eks. - Abonnement: 425 kr. p.a.

MAGASINET SCENELIV

Dansk Skuespillerforbund,
Sankt Knuds Vej 26,
1903 Frederiksberg C.
Telefon: 33 24 22 00
Fax: 33 24 81 59, man.-fre. 9-12 og 13-15.
dsf@skuespillerforbundet.dk
www.skuespillerforbundet.dk

Artikler, læserbreve o.lign. sendes til:
pmm@skuespillerforbundet.dk
Redaktion: Pia Møller Munksgaard,
Katja Holm (ansv.).

Annoncer sendes til: tf@skuespillerforbundet.dk.
(Debatindlæg, anmeldelser, mindeord osv. må max
fylde 2800 anslag inkl. mellemrum.)

Tryk: KLF Grafisk Hus.
Design: bilgrav-bilgrav.

ANNONCEPRISER & FORMATER (b x h)

Helside annonce	(170 x 270)	kr. 9.000
2/3 side annonce	(170 x 192)	kr. 6.000
1/2 side annonce	(170 x 133)	kr. 5.000
Top-annonce	(170 x 60)	kr. 2.000
VISITKORT-annonce	(112 x 30)	kr. 600
(max. 400 anslag incl. mellemrum)		
Medlemsannoncer	(112 x 30)	kr. 300
(max. 400 anslag incl. mellemrum)		

Annoncemateriale skal afleveres reproklart, digitalt
på CD eller mail i pdf-format.
Alle priser tillægges moms.

Særlige annonceønsker:
Kontakt Tine Fangel - tlf. 33 24 22 00

DSF'S BESTYRELSE 2010/11

Katja Holm, formand, Jesper Asholt, Dorthe
Hansen Carlsen, Julie Carlsen, Mette Frank,
Rasmus Hammerich, Ole Jacobsen, Henrik
Jandorf, Mette Marckmann, Thomas Magnussen,
Malene Melsen, Hassan Preisler, Ulla Ricklander,
Jacob Stage, Marie Louise Wille, Suppleanter:
Kirstine M. Brendstrup, Laura Bro.

DSF'S SEKRETARIAT

Formand: Katja Holm
Sekretariatschef: Anders Friis Brorholt
Kommunikationschef: Pia Møller Munksgaard
Seniorkonsulent: Mikael Waldorff
Regnskabsfører og Filmex: Heidi Holm Madsen
Bogholder: Lis Jespersen
Cheffurister: Maj Hagstrøm og Nanna Klingsholm
Juridiske konsulenter: Magnus Homann Poulsen,
Berit Lassen (barsel) og Jacob Tøffner
(barselsvikar).
Socialkonsulent: Nanna Møller
IT- manager og Filmex: Sengül Kaya-Mortensen
Kursus- og Legatsekretær: Karin Iwersen
Sekretær for formand og sekretariatschef:
Tine Fangel
Webmaster og Filmex: Jette Rydder
Håndbog og Filmex: Kristine Staffeldt
Omstilling/Sekretær: Hanne Arlund

BESØG DE NYRENOVEREDE DSF-HUSE

HOLD FERIE ELLER EN WEEKEND I DSF'S NYRENOVEREDE SOMMERHUSE. ALLE HUSE ER BLEVET SAT
GRUNDIGT I STAND UDE OG INDE OG HAR NU BRÆNDEOVN OG OPVASKEMASKINE. I MARIELYST KAN DU
OGSÅ BOOKE DEN SKØNNE PEJSESTUE TIL ALT FRA WORKSHOPS TIL RUNDE FØDSELSDAGE.

RING TIL NANNA MØLLER PÅ 33 24 22 00 FOR YDERLIGERE INFORMATION OM PRISER, RESERVATION OSV.

LÆS MERE OM HUSENE OG SE FLERE BILLEDER PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK

SEP 11:

Foto: Diana Axelsen

8

BUD PÅ NY KULTURMINISTER

4

Valget kommer inden længe, og medierne spekulerer i en række ministerposter. Sceneliv har bedt tre politiske kommentatorer om at give et bud på, hvem der er kulturminister efter valget.

MUSICAL-LEGENDE I DANMARK

8

Den amerikanske musical-hitmager Stephen Schwartz besøgte Danmark i maj, og en række DSF-medlemmer fik her indblik i hans karriere og hans arbejdsmetoder.

FLERE UNDERSØGELSER

11

Medlemmerne vil fremover jævnligt modtage forskellige former for spørgeskemaundersøgelser fra DSF. Den første undersøgelse drejer sig om om medlemmernes erfaring med at søge kunststøtte.

NÅR DANSEREN DANSER AF

12

Kun ganske få lande har egentlige programmer eller projekter for dansere, der af forskellige årsager må skifte karriere. Et nyt EU-støttet projekt skal afdække området, så landene kan lære af hinanden.

TÆT PÅ METODEN

16

Method Acting har været genstand for mange misforståelser igennem tiderne. I et mini-tema sætter Sceneliv fokus på The Method og to skuespillere fortæller om, hvordan de bruger metoden.

GLOBAL SIKRING AF RETTIGHEDER

22

En traktat, der globalt skal sikre skuespilleres, sangeres og danseres rettigheder, når de optræder på film og i tv, er kommet et skridt nærmere efter ugelange forhandlinger i Geneve i juni. Traktaten har især betydning for de lande, der ingen – eller kun ringe – beskyttelse af ophavsrettigheder har.

NYE CHEFER PÅ SKUESPILLERSKOLERNE

24

På de tre skuespillerskoler er der udnævnt nye chefer. Få et indtryk af, hvem de er, og hvad de vil med uddannelserne, når de svarer på en række spørgsmål fra Sceneliv.

EFTERÅRETS KURSER

X

Så er det tid for efteruddannelse, kurser og træning fra DSF igen. Læs mere om de mange tilbud - også det helt nye initiativ Åben Torsdag.

Forsidefoto: Diana Axelsen

Foto: Diana Axelsen

12

Foto: Henrik Øster - Jørgensen

22

WIPO

WORLD

INTELLECTUAL P

ORGANIZATION

MOGENS, ELLEN, NICOLAI, MANU, HOLGER ELLER PER. . . .

DEN KOMMENDE KULTURMINISTER HAR MANGE NAVNE, NÅR MAN HER FORUD FOR VALGET SPØRGER DE POLITISKE KOMMENTATORER. TRE AF DEM HAR HJULPET SCENELIV MED ET KIG I KRYSTALKUGLEN FREM MOD EN NY REGERING OG KULTURMINISTER, OG DET ER BESTEMT IKKE NOGET ENTYDIGT BILLEDE, DER TEGNER SIG.

Af Jacob Wendt Jensen

■ I skrivende stund ser valgets vindere ud til meget vel at kunne blive Socialdemokratiet sammen med SF og måske Radikale Venstre. Det vil bringe en hel hær af kandidater i spil til posten som kulturminister.

Længe har det sikre valg set ud til at være Mogens Jensen fra Socialdemokratiet. Han har været en synlig kulturordfører hos det største parti i oppositionen. Lidt for synlig mener kommentatorerne.

"Mange har båret rundt på en forestilling om, at Mogens Jensen er det oplagte bud. Han har da også været den mest synlige og offensive ordfører blandt de fire partier i rød blok. Alligevel har jeg svært ved at tro, at han får posten i sidste ende. Vi skal huske på, at det tegner til en socialdemokratisk regering med flere partier. Som minimum SF men muligvis også Radikale Venstre. Det vil sætte gang i et uhyre følsomt og kompliceret puslespil, og der kunne jeg godt forestille mig, at Helle Thorning Schmidt var klar til at lade kulturministerposten gå til et af de andre partier. Posten er simpelthen ikke vigtig for socialdemokraterne. Men der er også en anden grund til, at hun vil være nervøs for at udnævne Mogens Jensen. Han har haft en tendens til at gå og love for mange for meget de senere år. Alle de løfter kan han ikke holde i den virkelige verden", vurderer Ask Rostrup, der er politisk redaktør på Danmarks Radio.

Peter Mogensen, Direktør for fonden Kraka og politisk kommentator på Politiken tror lidt mere på Mogens Jensen.

"Mogens Jensen er stadig det mest sikre bud, men der kan

virkelig blive trængsel omkring taburetterne. Der er ikke mange ministerposter og der er uendelig mange, som står for tur i op til tre partier. Derfor kan kulturministeren meget vel blive en, som man ikke placere andetsteds, men som alligevel skal have et eller andet. Nicolai Wammen eller Nick Hækkerup er et par gode bud, men når jeg nævner dem, er vi også helt derude, hvor usikkerheden breder sig, og alvorligt mange kan komme i spil."

Rasmus Jønsson er ekstern lektor på RUC og politisk kommentator, og han ser en tredje grund til, at den nuværende kulturordfører får det svært i opløbet.

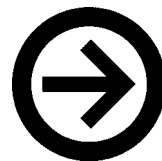
"Mogens Jensen sidder på en af de yderste poster i forhold til ministerholdet i forvejen, og der kommer til at mangle kvinder i en regering, så derfor vil han måske ryge i opløbet. Han dog stadig med i hovedfeltet."

TRE PARTIER BEJLER I RØD BLOK

Hvis socialdemokraterne vælger at give posten videre til SF peger både Peter Mogensen og Ask Rostrup på en garvet kæmpe som Holger K. Nielsen.

"Hvad skal man ellers gøre ved den mand?", spørger Peter Mogensen.

"I SF kan man gå to veje. Holger K. Nielsen er et sandsynligt valg, fordi han har været bundloyal overfor partiledelsens Villy Søvndal og Ole Sohn, og det bliver han formentlig belønnet for. Søvndal kan dog også vælge at lægge et mere brutalt og ungt snit, hvor så en Ida Auken kan komme i spil. Og hvis hun

er i spil, så er vi ude i den kreds af politikere, der fortjener noget, men som endnu ikke har oparbejdet en særlig forstand på kulturområdet, og så er der rigtig mange i spil", siger Ask Rostrup.

Rasmus Jønsson tror på, at posten kan gå til Radikale Venstre, hvis de er med i en regering.

"Området passer godt til Radikale Venstre, fordi de plejer at profilere sig på kultur, og her vil en Morten Østergaard være oplagt. Han er kronprins i partiet, og det er en fin post at vise sig frem på."

Ask Rostrup vurderer, at Morten Østergaard nok skal have noget tungere end posten som kulturminister.

"Radikale venstre bliver en uforudsigelig størrelse, fordi folketingsgruppen går fra at være alderstung og tilbagelænet til at bestå af unge medievante politikere. I den her sammenhæng kan du ligeså godt sige Manu Sareen som kulturminister, som du kan sige Camilla Hersom eller Sofie Carsten Nielsen eller for den sags skyld Rasmus Helveg Petersen. Måske med et lille forspring til Manu Sareen. Flere af dem har en form for ledelseserfaring, og en minister er jo en slags virksomhedsleder. I sidste ende kan man også vælge helt udenfor Christiansborg, fordi man er bange for at få en kulturminister, der er fedtet for

“ Der er ikke mange ministerposter og der er uendelig mange, som står for tur i op til tre partier. Derfor kan kulturministeren meget vel blive en, som man ikke placere andetsteds, men som alligevel skal have et eller andet. ”

Peter Mogensen

meget ind i miljøet, og som skylder for mange tjenester. Det er sket før, men med op til tre partier i regeringen er der en stram grænse for, hvor mange folk man kan hente udefra”, siger Ask Rostrup.

PER STIG IGEN

Hvis Lars Løkke Rasmussen skulle gå hen og vinde valget og igen kommer til at lede en regering, peger meget på, at Per Stig Møller kan fortsætte på posten nogle år endnu.

”Per Stig Møller skal jo have et eller andet, så mon ikke han fortsætter. Han er i øvrigt en af de sjældne, der er udstyret ordentligt til jobbet. Hvis regeringen bliver meget presset på vaner og traditioner, kan en Rasmus Jarlov måske få lov til at forsøge sig”, vurderer Peter Mogensen.

Rasmus Jønsson er ikke helt enig i, at Per Stig Møller er det indlysende valg.

”Han har ikke gjort sig meget mere bemærket end Carina Christensen i sin tid, så han har underpræsteret i alvorlig grad. Indsatsen har været rystende sløj for at sige det lige ud. Derfor tror jeg godt, man kan se en fornyelse i form af Ellen Trane Nørby, der har gjort sig bemærket som ordfører og debattør.”

Den vej går Rostrup også i sine vurderinger.

”Tidligere medieordfører Ellen Trane Nørby er et oplagt bud, hvis Løkke Rasmussen vil bruge sin første helt egen regering til at sætte et nyt hold. Dog kan der ske det, at Det Konservative Folkeparti vælger at trække sig fra en regering, hvis de for eksempel får under seks procent af stemmerne. Vil det blive en regering bestående af kun Venstre eller med Venstre og Liberal Alliance eller Venstre og Dansk Folkeparti? Det vil åbne op for alle mulige nye spekulationer.” ■

TILFÆLDIGHEDER I JUNIORMINISTERIET

Når en ny regering fordeler ministerposterne er jobbet som kulturminister sjældent et af de mest attraktive.

”Der er to muligheder i det ministerium. For det meste bliver posten som kulturminister betragtet som en juniorministerpost. Eneste undtagelse i nyere tid er Brian Mikkelsen, der sad højt placeret i sit parti og som havde lyst til at bruge platformen til at føre kulturkamp på”, siger Ask Rostrup, politisk redaktør på DR.

Peter Mogensen, Direktør for fonden Kraka og politisk kommentator på Politiken vurderer, at ministerposten sjældent er en af de attraktive.

”Groft sagt så er der ingen penge i kulturen, og derfor har området mindre interesse blandt politikerne. Det betyder, at posten som oftest forbliver i spil, som led i at ministerkabalen skal gå op, mere end den er et positivt tilvalg. Jeg vil faktisk kalde den for den suverænt mest ligegyldige, når en ny regering sættes sammen. Derfor ender kulturministeren ofte med at være en af de gamle elefanter, som man ikke ellers ved, hvor skal placeres, eller en meget ung politiker, der kan blive en kommende kronprins, men som ikke har prøvet så meget endnu. Alt for sjældent bliver der tale om en person på posten, der vitterligt kan sit stof til bunds.”

Det synes politisk kommentator Rasmus Jønsson er ærgerligt.

”Området står svagt, og det hjælper ikke ligefrem, at vi samtidig befinder os i en krisetid rent økonomisk, hvor den økonomiske nyttetankegang dominerer og har fortrængt kulturen fra dagsordenen. Samlet set undrer det mig, at man sjældent forsøger at skabe en indholdsmæssig debat på kulturområdet. Kultur, kunst, tv og biblioteker er en stor del af vores liv og vores samfund, men det er som om, at kulturen på det seneste er forsøgt reduceret til alene at have noget med hygge og fritid at gøre. Hvad er der blevet af diskussionen om værdier og holdninger og det her med at trække kulturdebatten og debatten om samfundet tættere på hinanden? Det handler jo dybest set om, hvordan vi indretter vores liv.”

KOMMENTATORERNES BUD

	FAVORIT I RØD BLOK	DARK HORSE I RØD BLOK	FAVORIT I BLÅ BLOK	DARK HORSE I BLÅ BLOK
Ask Rostrup	Holger K. Nielsen (SF) eller Manu Sareen (R)	Mogens Jensen (S)	Per Stig Møller (C)	Ellen Trane Nørby (V)
Rasmus Jønsson	Morten Østergaard (R)	Mogens Jensen (S)	Ellen Trane Nørby (V)	Per Stig Møller (C)
Peter Mogensen	Mogens Jensen (S)	Nicolai Wammen (S) eller Nick Hækkerup (S)	Per Stig Møller (C)	Rasmus Jarlov (C)

PICS "En skærsommernatsdrøm", Holbæk Teater på Løvenborg. Skuespiller Per Linderoth, der fejrer sit 25 års jubilæum, er her omgivet af trolde og alfer. Foto: Nikolaj Parslov

PICS "Danser in the Dark" på Den Kongelige Opera med bla. Philip Levin og Ylva Kihlberg. Foto: Miklos Szabo

MUSICAL-HITMAGER KOM TIL BYEN

ET VINGESUS AF STORHED GIK GENNEM DSF, DA DEN AMERIKANSKE KOMPONIST OG TEKSTFORFATTER STEPHEN SCHWARTZ INDEN SOMMERFERIEN BESØGTE TEATERHUSET PÅ FREDERIKSBERG FOR AT SVARE PÅ SPØRGSMÅL OG GIVE EN SMAGSPRØVE PÅ, HVORDAN MAN SKABER MUSICALHISTORIE.

Tekst og foto af Diana Axelsen

■ Musicalfolket er mødt op i prøvesalen på Sankt Knuds Vej for at møde en levende legende i form af musikmageren Stephen Schwartz.

Det er tydeligt, at alle kender alle. Man deler flittigt kindkys ud. Høje og meget klare stemmer runger i det brune rum, og spændstige kroppe slanger sig på stolene. Musicalperformerne i vores branche er klart de fleste blandt publikum, men også andre er mødt frem.

LEGENDE-STATUS

Lise Nees fra musicaludvalget byder velkommen til den lille, store mand med gummifjæset, der leder tankerne hen på en mellemting mellem Sam fra "Sams Bar" og... ja, i hvert tilfælde noget meget amerikansk og maskulint. Han lægger ud med at fortælle lytterne i salen og sin interviewer Søren Møller (direktør for Fredericia Teater og leder af Dansk Musicalakademi) om sine barndomsår. Om hvordan en ven af familien ejede et lille teater, og om hvordan han som dreng "fell into the spell of musical theatre". Allerede den gang spillede han klaverstykker, som han selv havde komponeret og lavede små shows for venner og familie. Man kan ikke begynde for tidligt. Mens han gik på Juilliard School of Performing Arts skrev han lige fem musicals helt fra bunden. "Godspell" var hans første på Broadway. Det var i 1971. Forestillingen kom til Danmark i 1975", fortæller Søren Møller de fremmødte.

"I 1972", lyder det pludselig nede fra rækkerne.

Allan Mortensens krøller dukker op på bagerste række – nu med gråt. Han var én af hovedkræfterne i musicalen i

Danmark og kommer med den præciserende kommentar.

Stephen Schwartz flækker i et smil, da han hilser på ham. To legender i samme rum.

"And then I got a phonecall from Disney", fortæller Schwartz om sin videre karriere.

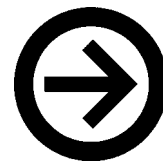
Stephen Schwartz er i 90'erne kommet dertil, hvor han er ved at være kørt træet i at poste den ene musical efter den anden på markedet. Egentlig er han meget tæt på at begynde en ny uddannelse som psykoterapeut. Men så ringede Disney, og han glemte alt om det med terapi og klienter på briksen.

Gennem Disney har han givet os musik og sangtekster til musicals som "Enchanted", "Pocahontas" og "Klokkeren fra Notre Dame". En af grundene til, at vi synes, vi kan tillade os at kalde ham en legende. Du har med en vis sandsynlighed haft én eller to af hans sange på hjernen, hvis du har børn. Han har også skabt musik og tekst til "Godspell", "Pippin", "Prince of Egypt", fået tildelt tre Grammy Awards, tre Academy Awards (Oscars) og er blevet nomineret seks gange til en Tony.

HISTORIEN KOMMER FØRST

Og vi kan ikke lade være med at være lidt imponerede over, at han sidder lige der i stolen foran os. Det lyser også ud af øjnene på tilhørerne. Vi vil høre guld-kornene. Dem kommer der en del af, da han begynder at fortælle om, hvordan han arbejder med at komponere musikken og teksten.

"Historien kommer altid i første række. Jeg ville aldrig skrive en sang og så tilpasse en historie rundt om den. Det var også tilfældet med "Wicked". Det er nok den bedste historie, som jeg

Stephen Schwartz er manden bag en lang række musicalhits og musik og sangtekster til Disney-film. Da han besøgte Danmark i maj fik en række medlemmer mulighed for at høre mere om hans arbejdsmetoder.

“ Historien kommer altid i første række. Jeg ville aldrig skrive en sang og så tilpasse en historie rundt om den. ”

Stephen Schwartz

nogensinde har hørt, og da jeg fik den præsenteret, sagde jeg "ja" med det samme", fortæller amerikaneren.

Musicalen "Wicked" om heksene fra Oz spiller lige nu tre steder i USA, i Japan, Tyskland, London, Australien, den er lige færdig i Finland og her i Danmark, og den er ved at blive sat op i Holland. Til oktober har den gået over scenerne i hele verden i otte år.

Der er tydeligvis mange til stede, der har medvirket i "Wicked" på Det Ny Teater, for en del af spørgsmålene fokuserer nu på denne musical: Hvilken sang skrev han først, da han skrev den musical? Hvordan fandt han på det tema, der er gennemgående i musicalen? Brugte han noget af musikken fra "The Wizard of Oz", som er baggrundshistorien for "Wicked"? Var musicalen lettere at skrive, fordi han var glad for historien? Er det rarest at arbejde alene eller med en samarbejdspartner?

Han svarer beredvilligt, og essensen er noget i retningen af, at når Stephen Schwartz og hans eventuelle samarbejdspartner rammer det rigtige, så ved de det bare. De begynder som sagt med historien, så finder de frem til, hvor sang bedst understøtter handlingen, og hvor der er brug for almindelige replikker, og så begynder de at klumpe på klaveret. Personen/rollen skal strømme igennem sangen, og der skal være et mål med at synge – et behov. Rollens behov udtrykker han eller hun gennem sang, og derfor er der næsten altid en "jeg vil-sang" i en musical, hvor hovedpersonen synger om, hvad hans eller hendes behov er – enten i ren form eller i forklædninger.

Det er det behov, der er drivkraften i forestillingen. Resten af aftenen skal publikum så se og høre, hvordan hovedpersonen får, hvad han eller hun ønsker.

MAKING GOOD SANGEN

"Der er som regel også en "jeg vil gøre noget godt-sang" i mine musicals", fortæller Stephen Schwartz.

På engelsk siger man "making good song". Det er et af den

Heksen Elphaba, alias sangerinden Maria Lucia, møder Stephen Schwartz, manden bag sang og musik i "Wicked".

slags ord, der har to betydninger. Det kan både betyde: At få succes eller at gøre noget godt. Stephen Schwartz sætter sig ved flygelet og spiller og synger en lille snas af making good sangen fra "Wicked".

Lyden fylder godt op i rummet. Den bliver kort efter endnu større, da sangerinden Maria Lucia giver et nummer fra musicalen, hvor hun spillede og sang heksen Elphaba – en præstation, hun blev Reumert-belønnet for. Hendes stemme fylder rummet og sætter fantasien fri. I heksens vold glemmer vi et øjeblik alt om manden ved tangenterne.

Eftermiddagens Questions and Answers slutter med flere detaljer omkring processen med at producere på Broadway og skrive materiale, og om hvordan man oversætter den engelske tekst til dansk. Oversættelsen sker i tre kolonner: En kolonne med den originale, engelske tekst, en kolonne med oversættelsen, og til slut en kolonne med en oversættelse af oversættelsen tilbage til engelsk. På den måde kan Stephen Schwartz se, når han læser kolonnerne, om oversættelsen ligger tæt nok på det, han skrev. Smart.

Musicalfolket lader til at være tilfreds og møt kl. 16.33, og de mange hestehaler og høje stemmer krammer farvel, mens Schwartz forlader huset. ■

STEPHEN SCHWARTZ TIDSLINJE

1948	Bliver født i New York
1968	Bachelor i drama fra Carnegie Mellon University
1971	Musik og sangtekster til musicalen Godspell
1972	Musik og sangtekster til musicalen Pippin
1977	Forfatter til børnebogen The Perfect Peach
1978	Modtager The Drama Desk Award som bedste instruktør
1995	Begynder sit samarbejde med Alan Menken hos Disney og skriver sangtekster til Pocahontas. De modtager to Oscars for sangene til filmen.
1996	Sangtekster til Disneys Klokkeren fra Notre Dame med Alan Menken.
1998	Musik og sange til Prinsen af Egypten for Dreamworks – vinder igen en Oscar for bedste sang, When You Believe
2003	Sange og musik til musicalen Wicked
2008	Får en stjerne i The Walk of Fame på Hollywood Boulevard

Se også

- www.musicalschwartz.com
- www.theschwartzscene.com
- www.musicalsingers.com/auditioning/stephen-schwartz.htm hvor du blandt andet kan læse om Stephen Swartz’ råd til, hvis du skal til audition på en musicalrolle.

FLERE UNDERSØGELSER FRA DSF

UNDERSØGELSER KAN BÅDE VÆRE MED TIL AT SÆTTE DAGSORDEN OG GØRE BESTYRELSEN OG SEKRETARIATET KLOGERE PÅ MEDLEMMERNES HOLDNINGER OG BEHOV. DERFOR HAR DSF IVÆRKSAT EN STRATEGI FOR UDARBEJDELSE AF JÆVNLIGE UNDERSØGELSER.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

Planen omfatter både elektroniske spørgeskemaundersøgelser, telefonundersøgelser og andre tiltag. Det vil primært være undersøgelser blandt DSF's egne medlemmer, men det kan også være rundspørger bredere i branchen i konkrete sager.

"Vi har i de senere år engang imellem lavet undersøgelser blandt medlemmerne i konkrete sager, og det har været utrolig nyttigt både i forhold til forbundets egen viden og dokumentation og i forhold til at kunne påvirke omgivelserne. Folk omkring os, uanset om vi taler presse, politikere eller andre, lytter bare mere, når vi har dokumentation bag vores holdninger. Derfor har vi nu lagt en egentlig plan for løbende undersøgelser", siger formand Katja Holm.

Hun understreger, at man ikke vil blive "spammet" med spørgeskemaer. Niveauet vil formentlig ligge på 5-10 undersøgelser om året, afhængig af, hvor store og tidskrævende de er.

Den første undersøgelse, som DSF-medlemmerne har modtaget, handler om kunststøttesystemet, primært om Scenekunststudvalget. Formålet med undersøgelsen er at finde ud af, hvilke praktiske problemer, medlemmerne oplever, når de søger kunststøtte, samt at undersøge medlemmernes tillid til systemet. Et udvalg under Kulturministeriet arbejder i øjeblikket med kunststøttesystemet, og undersøgelsen vil blive anvendt som input til dette arbejde samt i andre relevante sammenhænge.

Ud over kunststøtten er det blandt andet planlagt at undersøge medlemmernes helbredstilstand og belastningen ved arbejdet, medlemmernes oplevelse af mødet med

dagpengesystemet i praksis samt medlemmernes tilfredshed med DSF og deres behov for ydelser. Dertil kommer, at DSF regner med hvert år at lave en overordnet undersøgelse af lønniveauet i branchen.

"Vi håber selvfølgelig, at medlemmerne bliver glade for at blive spurgt og ikke sure over at blive forstyrret. Jeg vil opfordre alle medlemmer til at bruge tiden på at svare på de undersøgelser, de modtager fra os. Det er særdeles vigtigt i vores arbejde fremover. Jo højere en svarprocent, jo mere gennemslagskraft får undersøgelsen, og jo bedre et arbejde kan vi gøre for medlemmerne. Og undersøgelser er en måde hvorpå vi kan komme ud til alle medlemmer og få alle medlemmers inputs. Det er et vigtigt arbejdsredskab. Både eksternt og internt", siger Katja Holm. ■

HAR VI DIN RIGTIGE EMAIL?

DSF's undersøgelser vil som hovedregel blive foretaget via en email med et elektronisk spørgeskema, da dette er langt det billigste og det mest miljøvenlige. Derfor er det vigtigt, at vi har så mange korrekte email-adresser som muligt. Tjek, fx i håndbogen, om du har din rigtige email stående.

POLITIKEN UNDERSØGTE SKUESPILLERLIV

De færreste skuespillere kan fylde deres arbejdsliv med traditionelle skuespillerjob. Det viser en undersøgelse, som dagbladet Politiken inden sommerferien gennemførte, og som 900 skuespillere deltog i.

En meget stor del af skuespillerne supplerer med andre typer arbejde, hvor de kan anvende deres faglige kunstneriske kompetencer, fx undervisning og konsulentarbejde. Fx underviser 49 procent, mens over 20 procent har arbejde med træning osv. i virksomheder. Hele 26 procent tager endvidere job, som ligger helt uden for faget, og hvor de ikke kan gøre brug af deres faglige kompetencer.

Undersøgelsen viser desuden, at det er mindretallet, der i det seneste år har gjort brug af dagpengesystemet. Godt 40 procent svarer, at de i den periode har været på dagpenge, men

undersøgelsen afdækker ikke, hvor længe.

Skuespillerne bliver også stillet en række andre spørgsmål omkring deres arbejdsliv og om branchen. Undersøgelsen viser, at 75 procent af de adspurgte personligt har oplevet økonomisk usikkerhed. 42 procent har oplevet præstationsangst og 23 procent har oplevet depression. Samtidig viser svarene, at skuespillerne oplever disse negative sideeffekter af faget som udbredte i branchen.

Undersøgelsen viser endvidere, at de fleste skuespillere (86 procent) mener, at dagpengereglerne gør det vanskeligt at fungere som skuespiller. Lige så mange mener, at befolkningen generelt tror, at skuespillere har en højere indtjening, end de reelt har. ■

NÅR DANSEREN DANSER AF

**KUN GANSKE FÅ LANDE HAR SKRÆDDERSYEDE KARRIERESKIFT-PROGRAMMER FOR DANSERE.
ET EUROPÆISK PROJEKT KORTLÆGGER NU TILBUDDENE, SÅ LANDENE KAN LÆRE AF HINANDEN.**

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk Foto: Diana Axelsen.

Disciplinerede, ambitiøse, målrettede, kreative, holdorienterede og modstandsdygtige over for stress. Det er kompetencer, som kendetegner de fleste professionelle dansere, og som danserne med stort held kan overføre til andre karriereveje end dans. Danserne ved det bare ikke altid selv.

Det mener lederen af det hollandske omskolingsprojekt "Stichting Omscholingsregeling Dansers" (SOD), Paul Bronkhorst. Projektet har eksisteret siden 1986 og har hjulpet en lang række dansere på vej mod andre jobmuligheder. Nogle har fået et enkelt godt råd, andre har fået et langt coachingforløb og økonomisk støtte til at videreuddanne sig.

Bronkhorst var en af talerne, da den europæiske sammenslutning af skuespiller- og danseforbund, EuroFIA, i juni afholdt konferencen "Transition schemes for dancers" i Berlin. Det hollandske projekt er finansieret dels af det hollandske kulturministerium og dels af bidrag fra både arbejdsgivere og danserne selv.

For mange dansere af fysiske eller andre årsager er nødt til at skifte karriere, er det vigtigt med et system, der understøtter dem i denne proces. Og det er vigtigt, at danserne begynder at tænke i karriereskiftet i rigtig god tid, mener Bronkhorst.

"I vores projekt kan danserne stadigvæk danse, selv om de fx får hjælp til at studere. De har typisk ikke den store erfaring med bøger, og derfor er det vigtigt, at de kan prøve nogle

ting af, så de er bedre forberedt den dag, hvor de rent faktisk afslutter deres karriere", siger han.

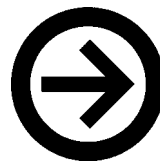
Det hollandske projekt støtter bl.a. danserne med rådgivningsforløb, refusion af studieomkostninger og en reel indtægt under studieforløb. For at deltage i projektet skal man arbejde som professionel danser, det vil bl.a. sige, at man skal have lønnet arbejde.

KORTLÆGNING AF DANSEMILJØET

Forud for konferencen i Berlin har EuroFIA med støtte fra EU-Kommissionen gennemført en kortlægning af dansemiljøet i 20 europæiske lande og mulighederne for dansere, der ønsker at skifte karriere. Undersøgelsen er udført af konsulenten Richard Polacek, og han slog på konferencen fast, at én ting springer i øjnene.

"Der er en udpræget mangel på data på det her område. Ganske få lande har data, men de er ikke indsamlet på en ensartet måde og derfor svære at sammenligne. Så de ting, vi kan slå fast, er i høj grad tendenser, som vi kan spore i landenes svar til os."

Resultaterne af Polaceks undersøgelse tegner da også et broget billede af dansernes vilkår i de forskellige lande, både hvad angår uddannelser, overenskomster, offentlige og private pensionsordninger og ansættelsesformer. To generelle tendenser

“ Fordi mange dansere af fysiske eller andre årsager er nødt til at skifte karriere, er det vigtigt med et system, der understøtter dem i denne proces. Og det er vigtigt, at danserne begynder at tænke i karriereskiftet i rigtig god tid. ”

Paul Bronkhorst, leder af omskolingsprojektet SOD i Holland

er dog udtalte: Flere og flere dansere i EU bliver ansat på korttids-kontrakter, og flere og flere dansere arbejder som selvstændige.

Dansernes mulighed for at skifte dansen ud med en anden karriere er også meget forskellige fra land til land. En række lande, som fx Danmark, har generelle omskolingsprogrammer, som træder ind, hvis man bliver uarbejdsdygtig. De fleste landes fagforbund svarer dog, at disse nationale initiativer ofte er svære at tilpasse de særlige behov for karriereskift, som dansere har. Det skyldes bl.a., at det langt fra altid er uarbejdsdygtighed, der er årsagen til, at en danser har behov for at skifte karriere. For især mange moderne dansere handler det ofte om, at det bliver for svært at få freelance-tilværelsen til at hænge sammen.

Der findes enkelte lande, der har karriere-programmer, der retter sig særligt mod kulturbranchen, og nogle ganske få har egentlige danse-programmer.

”Tilbudene er dog meget forskellige, og de indgår i nogle helt forskellige nationale kontekster og sociale systemer. Derfor kan man ikke direkte sammenligne dem. Men det er interessant at få dem beskrevet og se på, hvilke elementer de indeholder, så vi kan bygge videre på dem, og så andre lande kan hente inspiration”, sagde Richard Polacek, da han fremlagde de foreløbige undersøgelser i Berlin.

Ud over det hollandske projekt blev der bl.a. også præsenteret et belgisk initiativ, der er forankret i det etablerede arbejdsløshedssystem.

Richard Polacek og projektets styregruppe i Euro-FIA arbejder videre med kortlægningen, som i sidste ende skal resultere i en ”Handbook”, som samler information og kommer med en række anbefalinger. Den bliver formentlig offentliggjort til efteråret.

I Holland har Paul Bronkhorst igennem en årrække samlet en

masse erfaringer, bl.a. at dansere ofte ikke er særlig bevidste om, at deres kompetencer har værdi i en række andre sammenhænge end dans.

”Deres kompetencer er undervurderede – ikke mindst af danserne selv”, siger han og tilføjer, at her kan rådgivning og coaching virkelig gøre en forskel.

Hvor forskellige job, et karriereskift kan føre til for en danser, illustreres af en liste over job, som de hollandske dansere i projektet har skiftet til. På listen står bl.a.: Taxichauffør, massør, dansetræner, fotograf, koreograf, grafisk designer, byggearbejder, jordemoder, modedesigner, hotelbestyrer, kulturkonsulent, skuespiller, delfintræner og meget meget mere.... ■

RICHARD POLACEKS ANBEFALINGER

! Blandt de anbefalinger, konsulent Richard Polacek foreløbig kommer med til medlemmerne i EuroFIA i rapporten om karriereskift for dansere er:

- At lade sig inspirere af de eksisterende tiltag, der findes i nogle lande.
- At skabe nogle samarbejder mellem fx arbejdsgivere, fagforbund, staten og arbejdsløshedssystemet, der skal hjælpe danserne videre i karrieren.
- At kombinere mentorordninger med psykologisk og finansiell støtte.
- At tage spørgsmålet om karriereskift op allerede under dansernes uddannelse.

“Når man som danser står i et karriereskifte sker det ofte på et tidspunkt, hvor mange omkring en for alvor etablerer sig karrieremæssigt. Man mister sin identitet professionelt, og samtidig også sit økonomiske og dele af sit sociale grundlag.”

Danser og koreograf Karina Dichov Lund

SAVNER FLERE MODNE DANSERE

KOREOGRAF KARINA DICHOV LUND EFTERLYSER MERE STØTTE TIL DANSERE, DER ØNSKER AT GÅ EN ANDEN KARRIEREVEJ ELLER SUPPLERE DANSEN MED ANDRE JOB. SAMTIDIG MENER HUN, DER BØR GØRES NOGET FOR AT FASTHOLDE DANSERNE PÅ SCENEN I LÆNGERE TID END I DAG.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

■ Danser, koreograf og medlem af Dansk Skuespillerforbunds Danseudvalg, Karina Dichov Lund, deltog i Euro-FIA's konference om karriereskift for dansere. Hun mener, at både kortlægningen af tilbuddene i de forskellige EU-lande samt konferencen i Berlin understreger, at vi har to vidt forskellige danse-virkeligheder på det europæiske arbejdsmarked.

"Der er den klassiske verden, hvor man er en del af de store institutioner og typisk fastansat, og hvor man ofte har en tydeligere bagkant rent fysisk. Og så har vi den moderne dans og hele freelancemarkedet, som på nogle andre områder er sårbart. Her må danserne ofte stoppe af andre årsager end de fysiske. Det bliver for svært at få de sporadiske indtægtsmuligheder og freelance-livet til at hænge sammen med fx at have en familie. Som jeg ser det, så er der behov for støtte til begge grupper, men de har måske forskellige behov", siger Karina Dichov Lund, der selv har suppleret sin danseuddannelse med producentuddannelsen på Statens Teaterskole.

I Danmark er det bestemt ikke et særsyn, at danserne efteruddanner sig.

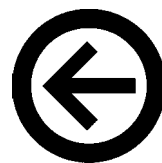
"Jeg tror, vi blev 17 færdige på mit hold, og jeg gætter på,

at 14-15 af os ud over vores danseuddannelse har suppleret med en anden uddannelse. Meget af det er formentlig selvfinansieret, for de fleste har brugt deres S.U. på Skolen for moderne dans."

Hun kunne godt tænke sig, at der i Danmark var bedre støtte til dansere, der ønsker at skifte karriere.

"Når man som danser står i et karriereskifte sker det ofte på et tidspunkt, hvor mange omkring en for alvor etablerer sig karrieremæssigt. Man mister sin identitet professionelt, og samtidig også sit økonomiske og dele af sit sociale grundlag. Det hele bliver vendt på hovedet, og så har man brug for støtte og opbakning. Jeg synes også, at der ligger en generel stillingtagen til, at hvis man vil uddanne og have dansere i et samfund, så er man også nødt til at anerkende, at det er et temmelig specielt grundlag og arbejdsmarked, de arbejder på."

Blandt de tilbud, der findes i enkelte EU-lande er nogle en del af a-kassens tilbud, mens andre er selvstændige projekter finansieret af fx arbejdsgivere, stat og dansere. Karina Dichov Lund er generelt meget optaget af det svenske tiltag Dansalliansen, der fungerer som arbejdsgiver for professionelle freelance-dansere og som i øjeblikket også arbejder på at

etablere et projekt omkring karriereskift. På grund af Dansalliansen er der i Sverige langt flere modne aktive dansere, end der er i Danmark, siger hun.

"Jeg arbejder i dag mest som koreograf og producent, og her savner jeg virkelig nogle flere dansere over 35 år. Den moderne dans i Danmark har generelt et meget ungt udtryk og dermed spejler vi ikke samfundet. Det kan godt være, at nogle modne dansere ikke har helt den samme fysik som de unge, men deres udtryk er typisk forankret på en anden måde. Vi kan se i Sverige, at Dansealliansen er med til at fastholde dansere i længere tid, også når de stifter familie og bliver ældre.

Også den hollandske model tiltaler Karina Dichov Lund – særligt tanken om at kombinere rådgivning og økonomisk støtte.

"Jeg synes, det er godt tænkt, at de sætter fokus på karriereskift tidligt, fx mens man er aktiv danser eller allerede på skolen. Det er rigtigt, at man tidligt skal gøre sig tanker. Men det er også en svær opgave. Når man er helt ung, så er man så meget i nuet og vil bare danse, og så kan det være svært at tage det ind. Man skal nok alligevel insistere på det, men overveje hvordan man gør det", siger hun.

Ud over bedre rådgivning og støtte til dansere i forbindelse med karriereskift, mener Karina Dichov Lund, at man bør arbejde for bedre mobilitet i EU. Problemer med reglerne omkring social sikkerhed ved grænseoverskridende arbejde blev da også nævnt af flere deltagere i EuroFIA-konferencen, og det kan den danske danser godt genkende.

"Moderne dansere skal være mobile og krydse grænser for hele tiden at holde sig i gang. Og reglerne er rigtig indviklede for en gruppe, som er sårbar i forvejen og derfor ikke har råd til at miste det sociale sikkerhedsnet. Man kan godt blive lidt træt, når man møder muren af 87 blanketter, bare fordi man skal arbejde i Malmø."

Hun mener også, at vi i Danmark skal forsøge at fremskynde processen omkring de kunstneriske uddannelser og harmonisering i forhold til det øvrige europæiske uddannelsessystem, den såkaldte Bologna-proces.

"Hvis man kunne konvertere sin danseuddannelse til reelt gældende ECTS-point, ville folk kunne opgradere den uddannelse, de allerede har, i stedet for at skulle starte helt forfra, når de står over for beslutningen om at supplere deres uddannelse og arbejdsliv af den ene eller den anden grund." ■

Du kan læse mere om EuroFIA's projekt vedrørende karriereskift for dansere på organisationens hjemmeside www.fia-actors.com.

TÆT PÅ METHOD ACTING

AT TAGE 20 KILO PÅ TIL EN ROLLE ELLER AT LEVE SOM EN HJEMLØS I TO UGER, FORDI MAN SOM SKUESPILLER SKAL SE SLIDT UD TIL EN FILMOPTAGELSE, DET ER IKKE METHOD ACTING. MEN HVAD ER DET SÅ, OG HVORDAN BRUGER MAN THE METHOD I PRAKSIS?

DET HANDLER OM AT SKABE ADFÆRD INDEFRA PÅ EN HELT BESTEMT MÅDE, OG FLERE DANSKE SKUESPILLERE BRUGER DENNE MÅDE TIL AT FÅ ÅBNET OP FOR FØLELSERNES BIBLIOTEK. TO SKUESPILLERE FORTÆLLER HER OM DERES ARBEJDE MED DEN AMERIKANSKE METODE, SOM I VIRKELIGHEDEN STAMMER HELT TILBAGE FRA STANISLAVSKIJS TEATER I MOSKVA I BEGYNDELSEN AF SIDSTE ÅRHUNDREDE

DEN AMERIKANSKE TEATERREVOLUTION

MAJ-BRITT MATHIESEN FORTÆLLER OM HISTORIEN BAG METHOD ACTING, OG OM HVORDAN METODEN FOR HENDE ER BLEVET DET DAGLIGE REDSKAB TIL AT GØRE DET DIFFUSE HÅNDGRIBELIGT PÅ SCENEN

Af Diana Axelsen

■ Skuespiller Maj-Britt Mathiesen har en cand. mag. i teatervidenskab, og det er tiden på universitetet, der oprindeligt ligger til grund for hendes interesse i Method Acting.

"Jeg skrev på universitetet en opgave om, hvad der skete med Stanislavskijs teknikker, da han tog til USA med sin trup. Nogle af skuespillerne blev derovre. Selv tog han tilbage til Rusland efter et par år. Men to af skuespillerne fra den russiske trup, Richard Boleslavsky og Maria Ouspenskaya, åbnede et studie i New York, hvor blandt andre Lee Strasberg, Sanford Meisner, Stella Adler og Elia Kazan gik. Der arbejdede de med elementer fra Stanislavskijs system, blandt andet også med sanser og deres betydning for troværdigheden i skuespillet – de tog simpelthen Stanislavskijs teknikker og øvelser og bragte dem videre", fortæller Maj-Britt Mathiesen.

THE GROUP THEATRE

Det blev begyndelsen på det, som vi nu kalder Method Acting eller The Method. Derfra tog de hver især teknikkerne og arbejdede med dem i forskellige retninger. Lee Strasberg hoppede fra efter et år og forfulgte retningen, hvor sanseerindringer var grundlaget for teknikken. Stella Adler tog

udgangspunkt i Stanislavskijs givne omstændigheder, da hun der fandt jordforbindelse for sit lidt hysteriske sind. Sanford Meisners teknik byggede han op omkring relationen til de andre skuespillere, og Lee Strasberg fandt som sagt sin vej der, hvor man som spiller åbner sit sanseapparat.

"Gruppen var senere med til at danne The Group Theatre. Ligesom Stanislavskijs teater revolutionerede den russiske teaterverden, så vendte The Group Theatre op og ned på den amerikanske. Folk kunne nu se teater, der handlede om dem selv, hvor de rent faktisk levede med, fordi skuespillerne spillede guddommeligt", fortæller Maj-Britt Mathiesen.

STRASBERG VILLE EJE NAVNET

Som det tit sker med den slags konstellationer, så blev alle pludselig uvenner og skiltes. Især Strasberg var ifølge beretninger ret kontrollerende og diktatorisk, så de andre smed ham ud af gruppen, og alle gik de nu forskellige veje.

Mange mener, at Method Acting er noget, som blev opfundet af Lee Strasberg, mens andre siger, at det bare var ham, der forfinede metoden og tog ejerskab på navnet. Maj-Britt fortæller:

"I virkeligheden er det en samlet betegnelse for alle de

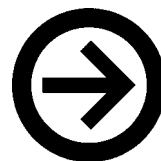

Foto: Lars Sidenius

amerikanske metoder. Lee Strasberg ville gerne have patent på navnet og betalte for at få en nummerplade med "The Method". Han ville bare eje navnet. Sådan var han. Og han var rigtig god til at brande sig selv... og så fandt han jo de der fantastiske talenter som James Dean, Marlon Brando og Marilyn Monroe, som gik på hans Actors Studio i New York. Ingen måtte komme ind til sessionerne i Actor Studio, og det gav hans arbejde kultstatus."

Maj-Britt Mathiesen gik til Meisnerteknik i New York i perioder, mens hun studerede på universitetet i København. Hun skrev et speciale, hvor hun vinklede det meget kritisk mod Lee Strasbergs metode.

"Bagefter syntes jeg, at jeg burde gå lidt mere i dybden af metoden, så jeg begyndte at gå på Lee Strasberg Institute i New York, og der blev jeg bare rigtig glad for det. Siden har jeg egentlig arbejdet ud fra hans metode og har taget rigtig mange kurser. Nu arrangerer jeg kurser med internationale undervisere og eksperter i The Method for danske skuespillere", forklarer hun.

KULDE TIL JUNKIEN

Method Acting er en teknik baseret på en række specifikke øvelser. De hjælper med at få kroppen til at reagere på sanseindtryk som lugte, lyde, smag og hudens sensitivitet, så skuespilleren begynder at reagere på tidligere erfaringer, som er knyttet til sanseindtryk. Man dykker ned i et slags sansebibliotek og henter adfærd frem, der giver troværdighed i udtrykket.

"Det er enormt rart med noget så konkret i et fag, hvor så meget er uhåndgribeligt og flygtigt", siger Maj-Britt Mathiesen og uddyber:

"En gang skulle jeg spille en prostitueret, og det var enormt vanskeligt for mig at sætte mig ind i rollens adfærd. Men på

"Når jeg begyndte at fryse, så kom jeg til at se ud som en junkie, og rollen fik et lag af troværdighed, fordi jeg rent faktisk frøs, når jeg spillede hende luder. Det var så konkret."

Maj-Britt Mathiesen

et tidspunkt fandt jeg frem til at arbejde med kulde. Når jeg begyndte at fryse, så kom jeg til at se ud som en junkie, og rollen fik et lag af troværdighed, fordi jeg rent faktisk frøs, når jeg spillede hende luder. Det var så konkret."

SANSERNES ERINDRINGER

"I stedet for at tænke på engang, hvor man var forelsket, hvis man nu som skuespiller skal lave en scene, hvor man er forelsket... altså, et minde bliver hurtigt slidt. I stedet for det, så kan man logge lige ind i erindringen med sanserne, hvis man for eksempel tænker på, hvordan man havde det, da man var forelsket. Man var måske varm i hele kroppen, og så går man i gang med at tænke på og mærke varme", forklarer skuespilleren.

Man går ind i hukommelsen og skaber adfærd via sanserne i stedet for at gå direkte på minderne. Sanserne snyder nemlig ens forsvarsmekanismer. Maj-Britt forklarer det på denne måde:

"Hvis du har haft en kat, som blev kørt ned, så får du måske

Foto: Diana Axelsen

en klump i halsen og gråd i stemmen, de første gange du fortæller om hændelsen, men når du har fortalt historien 20 gange, så kan du som regel gå i detaljer uden at blive følelsesmæssig berørt. Går du ind og bruger sanserne, som var i forbindelse med hændelsen, så kan du genskabe din adfærd, og du kan blive berørt hver gang. Det er jo ret praktisk, hvis man skal spille en scene igen og igen, som vi tit skal."

NOGET FØLERI

Inden en forestilling laver Maj-Britt altid basic relaxations, som er en af de grundlæggende øvelser i systemet - også løbende i forestillingen. Hun kan jeg mærke forskellen, hvis hun ikke får det gjort, før hun går på scenen.

"Når man er afspændt, så kan man meget nemmere bringe sig selv andre steder hen, end der, hvor man er som sig selv. Man behøver ikke at sidde og skrike og slaske rundt med kroppen foran ens kolleger", siger hun og demonstrerer ved at klaske armene rundt i cirkler og udstøde gutturale lyde.

"Jeg sidder lige for mig selv og spænder af inde fra og ud, og det er ikke altid, man kan se, hvad jeg laver. Der er mange fordomme forbundet med at arbejde med metoden. Nogle skuespillere sidder også og føler og føler og har behov for at demonstrere, at de arbejder med relaxations og kaster sig rundt på stolen. Det er slet ikke nødvendigt, og jeg kan godt forstå, at der er andre, der syntes, det er noget føleri." ■

Når man er afspændt, kan man meget nemmere bringe sig selv andre steder hen, fortæller Maj-Britt Mathiesen om sit arbejde med The Method.

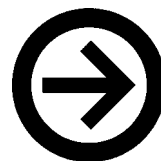

Foto: Diana Axelsen

MAGIEN I MØDET MELLEM SKUESPILLER OG KARAKTER

LOTTE ARNSBJERG BESKRIVER DET FORUNDERLIGT MAGISKE, DER KAN OPSTÅ, NÅR SKUESPILLEREN MØDER KARAKTEREN I ARBEJDET MED THE METHOD.

Af Diana Axelsen

Der er ingen tvivl om, at det er fantastisk at være skuespiller, når alle ens forberedelser går op i en højere enhed, og karaktererne begynder at leve på scenen. Lotte Arnsbjerg bruger Method Acting i sit arbejde med rollen, og hun har haft mange oplevelser, hvor magien opstår.

"Når jeg har fået kontakt med en følelse, som jeg kan bruge i karakteren, og er blevet bevidst om, hvordan jeg reagerer med den følelse, så kan jeg bruge den og få karakteren til at leve", fortæller hun.

Det var et kursus i DSF med Tony Greco, der for en del år siden åbnede Lotte Arnsbjergs øjne for metoden fra USA. Hun deltog senere i alle de kurser, hvor han underviste i Danmark, og flere gange er hun rejst til New York for der at forfine sine skuespilevner i Tony Grecos undervisning.

DE TRE STADIER

Arnsbjerg bruger både The Method i sit eget karakterarbejde og i sin undervisning af aspiranter til teaterskolerne samt når hun arbejder med erhvervslivet.

Lotte Arnsbjerg fortæller om sit arbejde med en rolle:

"Især i den første fase bruger jeg The Method. Så slipper jeg og går videre med det, der virker for mig. Altså, det jeg har opsamlet gennem 25 års arbejde som skuespiller. Men jeg bruger The Method som et slags springbræt til at starte karakteren op."

Hun ser på, hvad der ligger af materiale i det indre, personlige

Lotte Arnsbjerg i "Historien om en mo(r)der, som også var hendes debut som dramatiker. Foto: Sven Jakobsen.

“ Hvis jeg skulle spille en kvinde, som har mistet sit barn, så kan jeg ikke lige trække på en direkte erfaring - gudskelov. Men jeg må så finde et sted i mig selv, hvor en tilsvarende smerte bor. ”

Lotte Arnsbjerg

bibliotek af erfaringer og følelser, som hun kan bruge. Hun undersøger, hvad hun har af personlige triggere, for hun har jo ikke haft alle de oplevelser, som hendes karakter måske har haft.

"Hvis jeg skulle spille en kvinde, som har mistet sit barn, så kan jeg ikke lige trække på en direkte erfaring - gudskelov. Men jeg må så finde et sted i mig selv, hvor en tilsvarende smerte bor. Og først når jeg har fundet den personlige smerte, begynder jeg at leve mig ind i karakterens smerte, og så smelter hendes og min sammen. På den måde er historien en blanding af mig og karakteren. Men det er meget vigtigt, at når jeg er parat til at stå til rådighed for historien, må mit eget shit træde tilbage. Ellers bliver det privat, og det er ikke kunst."

Der er tre stadier i hendes arbejde med en rolle, som hun ridser op:

"Først analyserer jeg rollen og ser på hendes mønstre, vaner, reaktioner, følelser og den slags. Jeg ser på de givne omstændigheder og på, hvor karakteren skal hen i løbet af forestillingen. Det næste stadie er der, hvor jeg begynder at bruge øvelserne fra metoden til at dykke ned i mig selv og finde sansereaktioner frem. Til sidst sammensmeltningen hvor Lotte og karakteren bliver ét. Så bliver virkeligheden synlig, og manuskriptforfatterens ord begynder at trække vejret gennem skuespilleren."

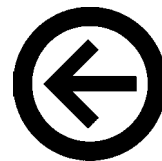
THE METHOD I ERHVERVSLIVET

En ting er at bruge The Method til det, den er udviklet til, nemlig skuespillerarbejde. Noget helt andet er at tage metoden med sig ud i arbejdet med at træne erhvervslivet. Det synes ikke at være det mest oplagte at kombinere bløde følelser med de skarpe drenge og piger i businessverdenen. Men Lotte Arnsbjerg har med held inkorporeret øvelser fra den amerikanske metode i sit arbejde her.

"The Method går direkte ind forbi al hovedarbejdet, så folk får kontakt med mennesket indeni... og de reagerer ufatteligt positivt, når de opdager, hvad det gør ved dem. Alting bliver jo mere enkelt, når man får kontakt med sig selv", siger hun.

"Act in Business – personlig og professionel træning med sceniske virkemidler" kalder Lotte sin træning med folket i jakkesæt.

"De lærer at bruge sig selv, og når de gennem sanseøvelser fra Method Acting mærker deres indre ressourcer, så bliver de stærkere... hvor de måske havde troet, at følelser på arbejdspladsen var noget, der gjorde dem svage. Men sådan er det jo ikke", slutter skuespilleren. ■

ET PAR BASALE ØVELSER

BASIC RELAXATION

Du sidder på en stol og mærker din krop. Armene hænger ned langs siden og fødderne er placeret på jorden – let spredte ben. Du mærker efter åndedrættets rytme, mærker hvor kroppen er spændt, mærker den indre stemning. Bevæg dine fingre let – dine håndled. Udforsk dine spændinger der og løs op. Sidder der noget i skuldrene? Stræk armene ud og roter i skuldrene – roter dit hoved. Løft først det ene ben og roter hoften i en cirkel og derefter det andet ben. Lad spændingerne løse op. Sidder der noget i brystet og halsen? Løs op for det ved at lave en langstrakt, dyb, guttural lyd - ahhhh - helt nede fra maven. Udforsk din krop gennem bevægelser. Lav ansigter. Ræk tunge. Stræk og afspænd alle muskler igennem langsomme og træge bevægelser siddende på stolen. Kommer der emotioner op til overfladen, løsner du op for dem ved en lang ahhh-lyd eller et kort, eksplosivt HAH!

Øvelsen kan tage 30-45 minutter og er grundlaget for det øvrige arbejde med The Method.

OVERALL SENSATION

Når du er helt afslappet efter relaxation så kan du tage fat på sanseøvelserne. Overall sensation (følesansen) udfører du ved, at du forestiller dig en følelse, der påvirker hele din krop udefra og ind. Tag for eksempel fornemmelsen af at sidde i en sauna. Lad den tørre varme luft lægge sig om din hud. Hvordan mærkes det på halsen, på hænderne, på næsen? Lad fornemmelsen overtage dig. Udforsk den. Mærker du emotioner komme op, så gentag lydene fra den første øvelse for at udløse dem – give dem udtryk. Du skal have åbne øjne, så du ikke forsvinder ind i dig selv. Efter et stykke tid kan du sætte sang på. Syng noget, du kender teksten til. Lav forskellig rytme, så du øver din evne til at fremkalde en kropslig fornemmelse samtidig med at du taler/synger og laver om på rytmen. Dette er et forstadie til at sige replikker med forskellig betoning, mens du holder koncentrationen på kroppen og dine omgivelser. Prøv næste gang 'koldt brusebad' eller 'udenfor om vinteren uden tøj på'.

På samme måde kan du øve lugt og smag. Man bruger ikke synssansen til disse øvelser. Giv dig god tid. Brug gerne 40-60 min. på at udforske en enkelt sans og din krops reaktioner.

Lee Strasberg

Konstantin Stanislavskij

Method Acting, naturalistisk skuespilteknik, udviklet og praktiseret på Moskvas Kunstnerteater fra 1898 af instruktøren og skuespilleren *Konstantin Stanislavskij*; skuespilleren bruger egne erfaringer og følelser og sin indbildningsevne til at finde sin figurs indre motiver og skaber derved den fuldkomne identifikation med rollen. Betegnelsen Method Acting opstod i USA i 1930'erne, og da *Actors Studio* blev etableret i 1947 i New York med *Elia Kazan* som instruktør og *Lee Strasberg* som dramalærer, fik teknikken sit indflydelsesrige hjemsted for professionelle skuespillere. Herfra kom den også til at præge amerikansk film med skuespillere som *Marlon Brando*, *Montgomery Clift*, *Rod Steiger* og *James Dean*. Senere repræsentanter for metoden er bl.a. *Dustin Hoffman*, *Al Pacino* og *Robert De Niro*.

Elia Kazan

Marlon Brando i *Actors Studio*

Den Store Danske Encyklopædi

GLOBAL SIKRING AF RETTIGHEDER ET SKRIDT NÆRMERE

MERE END TI ÅRS ARBEJDE FOR AT FÅ EN INTERNATIONAL FN-TRAKTAT, DER SIKRER RETTIGHEDER FOR UDØVENDE KUNSTNERE I FILM OG TV, SER NU UD TIL AT BÆRE FRUGT. PÅ ET AFGØRENDE MØDE I GENEVE I JUNI BLEV DER SKABT ENIGHED OM EN TRAKTAT, DER FORHÅBENTLIG KAN VEDTAGES I 2012.

Af Pia Møller Munksgaard, pmm@skuespillerforbundet.dk

I 1996 vedtog en diplomatisk FN-konference en traktat, som skulle sikre udøvende kunstners rettigheder, når de medvirker i film og tv. Traktaten kom dog kun til at gælde for musikere, fordi filmproducenterne stod fast på, at rettighederne skulle overgå til producenten, og det ville scenekunstnerforbundene ikke gå med til.

Siden har bl.a. den internationale sammenslutning af skuespiller-, sanger- og danseforbund, FIA, arbejdet intenst for at få en traktat, der beskytter disse kunstnere, når de er på film og tv. Rettighederne giver nemlig kunstnerne mulighed for at få en indtægt for brugen af deres audiovisuelle arbejde.

Traktaten vil primært have betydning for de mange lande, der ingen beskyttelse har i dag.

"I Danmark har vi allerede disse rettigheder, men i det meste af verden har skuespillere ingen eller svage rettigheder. Dansk Skuespillerforbund har i de sidste 20 år arbejdet intenst for at få en traktat. Det har vi brugt ressourcer på af to grunde: Fordi vi arbejder ud fra et princip om solidaritet med kunstnere i hele verden – og fordi et højt internationalt beskyttelsesniveau også er med til at beskytte os i Danmark mod angreb på vores egne rettigheder", siger seniorkonsulent i DSF, Mikael Waldorff.

Han har igennem årene varetager det ophavsretlige arbejde i DSF og har deltaget i en lang række møder om traktaten i både FIA og WIPO (World Intellectual Property Organization), som er FN's organisation for ophavsret.

HØJSPÆNDTE FORHANDLINGER

I 2000 faldt et nyt forsøg på at skabe en traktat på gulvet på en diplomatisk konference. Det lykkedes dog at blive enige om 19 artikler. Men det hele faldt på den sidste artikel. Igen krævede filmproducenterne, at rettighederne skulle overgå til producenten. I de efterfølgende ti år har FIA arbejdet intenst på at finde en løsning på dette kritiske punkt. Kendte skuespillere fra en række lande, bl.a. Danmark, har undervejs i forløbet bidraget til arbejdet med at overbevise regeringer om, at det er vigtigt med en sådan traktat.

"I 2010 lykkedes det så at finde frem til en formulering, som kunne tilfredsstille både producenterne og FIA. Den går ud på at hvert land kan beholde sin egen lovgivning om spørgsmålet om "transfer", det vil sige overdragelse af rettigheder til producenten. I Geneve i juni i år skulle man så se, om der kunne skabes en enighed om en samlet traktat", fortæller

Mikael Waldorff, der deltog i mødet i juni.

På det ugelange møde blev der fremlagt både et forslag, som FIA kunne støtte, samt flere andre forslag. Bl.a. ville Brasilien åbne for en diskussion af de 19 artikler, som alle i forvejen var blevet enige om i 2000. Brasilien ville indføre en såkaldt udviklingsdagsorden, som giver udviklingslandene særlige fordele med hensyn til frit at kunne benytte kulturprodukter i bl.a. undervisning, på biblioteker og til forskning.

"Der var på forhånd lagt op til et meget spændende møde. Vi var meget usikre på, hvor det ville føre hen – også fordi der blandt nogle EU-lande i virkeligheden var stor modvilje mod traktaten", siger Mikael Waldorff og fortæller om selve forløbet:

"Først skete der det, at alle udøvende kunstnere og producenterne blev enige om en tekst, som det var lykkedes USA, Mexico og Indien at strikke sammen. Det var et fantastisk vigtigt skridt, fordi de tre lande stillede den betingelse, at der skulle være enighed blandt kunstnerne og producenterne. Men det faldt på plads."

Dermed var det dog ikke gjort. Efterfølgende skabte forslag fra Frankrig og Tyskland nye problemer og spændinger, og dertil kom udfordringen med det brasilianske forslag. Og pludselig meldte de amerikanske pladeproducenter ud, at de var imod traktaten.

"Det kostede en nats arbejde, hvor vores amerikanske medlemmer skulle overbevise pladeproducenterne gennem timelange telefonsamtaler mellem Geneve og USA. Og dagen efter sendte så nogle latinamerikanske musikforvaltningsselskaber et brev til gud og hvermand – herunder WIPO's generaldirektør – om at nogle skuespillerorganisationer var i færd med at "sælge" musikerne. Det var en total misforståelse. Det krævede, at generalsekretæren for de europæiske musikerorganisationer tog et morgenfly til Geneve for at forklare musikorganisationerne, hvordan det hele hang sammen."

SKAL VEDTAGES AF FN-LANDENE

Først til allersidst i slutningen af ugen faldt tingene på plads. Brasilien fik den indrømmelse, at der i det næste år skal diskuteres nogle bemærkninger knyttet til traktaten. Disse skal bl.a. handle om udviklingsdagsordenen.

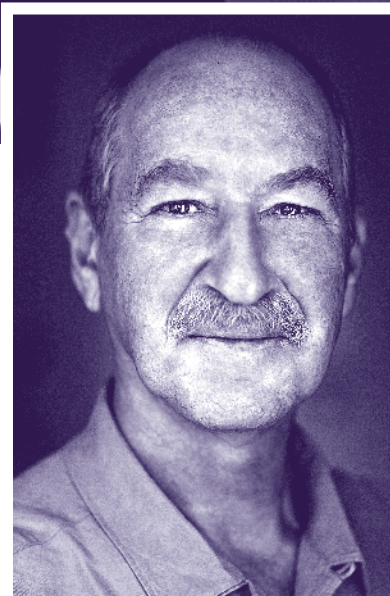
Derudover blev det indskrevet i den kontroversielle 20. artikel, at det står landene frit at indføre ordninger, hvor der

Den spanske skuespiller Javier Bardem (th), er en af de skuespillere, der har deltaget i møder i WIPO for at gøre opmærksom på vigtigheden af at sikre vores rettigheder. Foto: WIPO

“ I Danmark har vi allerede disse rettigheder, men i det meste af verden har skuespillere ingen eller svage rettigheder. Dansk Skuespillerforbund har i de sidste 20 år arbejdet intenst for at få en traktat. ”

Mikael Waldorff, seniorkonsulent i DSF

betales vederlag til kunstnerne, selv hvor de har overdraget rettighederne til producenten. Det kan være en bestemmelse, som kunstnerne får glæde af i mange lande – og ligger i forlængelse af de ønsker, som udøverne havde rejst.

”På den måde lykkedes det at få enstemmig tilslutning til transfer-bestemmelsen. Det står landene frit at fastsætte i deres nationale lovgivning, om der skal være en formodning om overdragelse af rettigheder til producenten. Lande som Danmark, hvor der ikke findes en sådan regel, kan fortsætte med den lovgivning, som fastholder at kunstnerne har eneretten og selv kan forvalte den. Så for DSF’s medlemmer medfører traktaten ingen ændringer. Derudover var der enighed om, at de 19 artikler skal stå uændret, som de blev foreløbigt vedtaget i 2000. Disse artikler giver kunstnerne eneret til at autorisere kopiering og spredning af deres værker, herunder også udsendelse i tv og brug på internettet”, siger Mikael Waldorff.

Den diplomatiske konference fra 2000 skal nu genoptages, og her skal traktaten endeligt vedtages af FN’s medlemslande.

Alt tyder på at WIPO’s generalforsamling i september beslutter, at den diplomatiske konference afholdes i december 2012.

”Der er grund til stor optimisme, fordi de 20 artikler nu ligger klar – og foreslås i enighed mellem alle lande. Brasiliens bemærkninger til traktaten skal diskuteres, og det kan ikke udelukkes, at der vil føre til meningsforskelle mellem de rige og de fattige lande. Men med de foreløbige udkast til tekster, som man er blevet enige om, er jeg optimistisk”, siger Mikael Waldorff.

Traktaten i sig selv sikrer dog ikke nogen betaling til kunstnerne. Det kræver at den bliver fulgt op af national lovgivning.

”Dette bliver en vigtig opgave for FIA og forbundene i de mange lande, der ikke har den samme beskyttelse som Danmark. DSF vil bidrage til dette arbejdet i solidaritetens navn. Får vi en traktat, så er grunden lagt for en ophævelse af den rettighedsmæssige lovløshed, som globalt har hersket gennem 100 år”, lyder det fra Mikael Waldorff. ■

VAGTSKIFTE PÅ SKUESPILLERSKOLERNE

PEDER DAHLGAARD

42 år, Ny leder af Skuespillerskolen i Odense, Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole (SMKS). Har igennem en del år arbejdet med både klassiske skuespiller- og instruktionsopgaver, bl.a. som fastansat på Odense Teater, men også organisationsudvikling, ledelse og kommunikation.

Hvordan vil du gerne bidrage til skuespilleruddannelsen?

På kort sigt handler det om hele tiden at styrke og videreudvikle uddannelsen, så den kunstneriske kvalitet altid er i verdensklasse. Det handler om at tage kunsten alvorligt, men også om at have fingeren på pulsen i forhold til nye strømninger i måden at arbejde med scenekunst på.

Derudover mener jeg, at vi skal uddanne originale, engagerede og hele skuespillere. Det vil sige, at vi skal hylde mangfoldighed i udtrykket, have skuespillere som har lyst til at bruge kunstens mulighed for samfundsmæssig berøring og have skuespillere, som har taget stilling til deres egen personlige drivkraft og grundene til den.

På længere sigt skal uddannelsen struktureres og tænkes ind i hele Bologna-modellens måde at harmonisere også de kunstneriske uddannelser på. Jeg mener ikke, at der eksisterer en modsætning mellem at tænke i kunstnerisk verdensklasse-niveau og samtidig indgå i et bachelor- og mastersystem, så det vil være muligt at bruge uddannelsen som afsæt til at videreuddanne sig i andre retninger inden for scenekunst, som for eksempel instruktion, film eller pædagogik.

I hvor høj grad kan en skuespillerskole påvirke tidens teater, tv og film?

Netop en skole har en mulighed at tilbyde en dybere og mere nuanceret tilgang til scenekunst. Vi har chancen for at påvirke vores studerende på en måde så tidens X-Factor- og stand-up-tilgang til at udtrykke sig bliver udfordret, så publikum får et alternativ. Det er ikke altid populært, men det er nødvendigt. Samtidig tror jeg, at netop vores beliggenhed i Odense som ikke er scenekunstens centrum i Danmark, kan bidrage til, at de studerende får fokus og koncentration på det, en skuespiller i mine øjne også skal have: Den gode historie og den engagerede kommentar til den verden, vi lever i.

Hvor skal skuespilleruddannelsen styrkes?

Uddannelsen skal styrkes i sit syn på hele måden at tænke kreativitet på. Scenekunst (på film eller teater) er altid et spørgsmål om at skabe noget sammen. Vi har at gøre med en

kollektiv kunstart. Det betyder, at de studerende skal indføres i måder at skabe på, som skærper deres syn i den retning. Her tænker jeg på for eksempel "devising", som en måde ikke alene at producere på, men også udfordre de traditionelle måder at institutionalisere kunsten på. Hvem siger, at godt teater altid skabes indenfor hierarkiske rammer med chefer, instruktører i toppen og skuespillere i bunden af dette system?

Herudover skal vi uddanne til et bredere arbejdsmarked, for selvom det handler om kunst, så er der ingen grund til ikke at lade de studerende få redskaber til at bruge denne kunst i andre sammenhænge som for eksempel i organisationsudvikling. Og så mener jeg, at selve den teoretiske tilgang til scenekunsten, skal styrkes. Det vil sige, at der skal være sammenhæng mellem teaterhistorie og dramaturgi og så den praktiske dramatikundervisning.

Hvis du må tage fem film med på en øde ø - hvilke er det så?

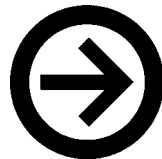
Dekalog (selvom det ikke er én film!), Olsen-Banden, Moderne Tider, The Killing Fields og Henrik den 5, versionen af Kenneth Branagh.

Hvilken skuespiller er mest undervurderet og mest overvurderet, hvis du kigger tilbage på teater- og filmhistorien?

Jeg synes der er et hav af undervurderede, arbejdsløse skuespillere alene i dette land, så lad os lade det være ved det. De mest overvurderede skuespillere, er de skuespillere, som tror at mumleri og fedtspil er det samme som autenticitet. Jeg hader fedtspil.

En skuespiller kommer til dig og er nervøs for en kommende hovedrolle. Du får kun én sætning til at hjælpe vedkommende. Hvad siger du?

Jeg vil bruge en omskrivning af Bodil Udsens vise ord: "Gå ind på scenen, og så er der nogen der spørger dig om noget, og så må du svare." Med andre ord: Gå ind på scenen eller foran kameraet og lyt... og svar og reagér oprigtigt. Det er den største kunst.

DER ER UDPEGET NYE LEDERE AF DE TRE STATSIGE SKUESPILLERSKOLER. SCENELIV HAR STILLET DE TRE RUTINEREDE SKUESPILLERE DE SAMME SEKS SPØRGSMAÅL MED DET FORMÅL AT LÆRE DEM BEDRE AT KENDE. MØD PEDER DAHLGAARD, HENNING SPROGØE OG VICTOR MARCUSSEN.

Af Jacob Wendt Jensen

HENNING SPROGØE

57 år, ny leder af Skuespilleruddannelsen på Statens Teaterskole.

Udover selv at være en garvet teater- og filmskuespiller har Henning Sprogøe undervist på blandt andet Skuespiller-skolen i Århus og har i en årrække været instruktørassistent for blandt andre Erik Balling.

Hvordan vil du gerne bidrage til skuespilleruddannelsen?

Jeg vil bidrage til en uddannelse, hvor eleverne får så meget inspiration i de fire koncentrerede år, at de kommer ud med et kunstnerisk overskud. Inspirationen skal helst være fra flere sider end Al Pacino, Buster Larsen og Bruno Ganz, så vi vil også bruge områder som billedkunst og musik.

Vi skal også have et større samarbejde med Filmskolen, for det er ganske ofte den film, de studerende lige har set i biografen, som optager dem lige så meget som det teaterstykke, de har set i Berlin. Lars Mikkelsen og Nicolas Bro bliver beundret, og de studerende taler om, hvad de ser på scenen, men kraften kommer også fra filmene. Eleverne er utålmodige hvad angår input og læring om film.

Vi skal beholde respekten for de klassiske teaterdyder, men eleverne skal ikke tro, de skal leve op til noget. De skal vide, at skuespilleren kommer før metoden. Den udvikling vil tage tid, og vi vil da heller ikke lave en paladsrevolution. Men det skulle gerne være sådan, at eleverne hurtigere bliver bekræftet i det, de selv kommer med. Det er i sidste ende de studerende, der skal forme fremtidens teater og film.

I hvor høj grad kan en skuespiller-skole påvirke tidens teater, tv og film?

Skolen kan ikke påvirke eleverne bevidst, men hvis den enkelte elev bliver hjulpet i hans eller hendes ankomst, så kan vi hjælpe dem til at præge billedet senere. Da Bodil Jørgensen kom til Teaterskolen vidste man jo godt, at hun var så enestående, at det var Bodil Jørgensen, der ville komme ud i den anden ende, uanset hvor hun gik.

Skolen skal proppe de studerende både med inspiration og teknik, fordi det så bliver endnu mere skønt at arbejde i faget bagefter. Hver enkelt skuespiller påvirker jo videre ved deres egen tilstedeværelse og arbejde, om så vedkommende arbejder 20 år på teatret i Odense eller præger det nationale billede.

Hvor skal skuespilleruddannelsen styrkes?

Vi skal slanke Stanislavskis indflydelse, samtidig med at jeg anerkender, at en stor del af vores verden bygger på ham. Vi

må bare ikke glemme at gå på opdagelse, lukke nyt ind, for hans indflydelse toppede trods alt for et halvt århundrede siden. Nogle skuespillere spiller efter farver indeni hovedet, andre efter billeder og andre igen efter Stanislavskis metoder.

Hvis du må tage fem film med på en øde ø - hvilke er det så?

Sømand på Vulkaner, Den knaldrøde pirat, Byens lys, Olsen-Banden på sporet og Min onkel.

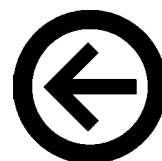
Hvilken skuespiller er mest undervurderet og mest overvurderet, hvis du kigger tilbage på teater- og filmhistorien?

Jeg ved godt, at i tusindvis af mennesker synes, han er skøn, men jeg synes alligevel at Burt Lancaster er undervurderet. Han begyndte med en stribe mørke film som for eksempel "The Killers" fra 1940'erne, men det irriterer mig, at han bare bliver kaldt "The grin". Senere blev han en mere fysisk skuespiller og var en af de første skuespillere, der producerede sine egne film. Han var irriterende for instruktørerne, fordi han altid instruerede sine medspillere. Han er kæmpegenerøs og mere end bare en heltetype som for eksempel Kirk Douglas. Audrey Hepburn er også højt elsket og alligevel undervurderet. Hun er så sart et menneske, der i store mainstreamproduktioner satte rigtig meget på spil angående følsomhed.

En skuespiller kommer til dig og er nervøs for en kommende hovedrolle. Du får kun én sætning til at hjælpe vedkommende. Hvad siger du?

Præmisserne for et problem kan være vidt forskellige. Hvis der er stor nervøsitet for en hovedrolle hele vejen, skal man måske overveje, om man har valgt det rigtige fag. Hvis skuespilleren er nervøs en uge før premieren, vil jeg minde om det faktum, at nerverne forsvinder, når først du står på scenen. Hvis nervøsiteten er stor i forløbet, vil rådet være at finde ud af om, det er instruktøren, medspilleren, teksten, rummet eller dig selv, du er bange for og så arbejde med det.

VICTOR MARCUSSEN

53 år, fra sommeren 2012 leder af Skuespillerskolen ved Århus Teater. Han har været dramalærer i flere år og er en meget brugt skuespiller på teatre over hele landet såvel som i tv og på film. Desuden har Marcussen været ankermand i diverse teaterprojekter med socialt fokus.

Hvordan vil du gerne bidrage til skuespilleruddannelsen?

En skuespillerskole er ikke gjort med en rektor alene. Sammen med et stærkt engageret lærerteam der tør udfordre hinanden og eleverne, er der grobund for en uddannelse, som vil gå hele vejen i sine bestræbelser på at skabe de optimale rammer for, at skuespilkunsten til stadighed kan udvikle sig.

Skolen skal tage udgangspunkt i hver enkelt elevs muligheder og give præcise og brugbare teknikker og redskaber, så eleven bliver i stand til at forvalte sit talent på bedst tænkelige måde og samtidig bevarer sin menneskelighed. Eleverne skal have rammer - fysisk og mentalt - så de får lyst og mod til at gå på opdagelse i sig selv og hinanden. De skal mærke glæden og styrken ved, at kaos kan blive til orden, og opdage, at friheden opstår, når de kan se muligheder og bliver i stand til at vælge.

Der skal til stadighed stilles krav til, at fagundervisningen bliver synlig i den dramatiske undervisning og omvendt, så processen bliver brugbar i resultatet. Mødet med publikum skaber angst hos de fleste, og derfor er det vigtigt, at mødet bevidstgøres og trænes igen og igen, så mødet med publikum kan rummes uden angst.

Den færdiguddannede skuespiller skal være fokuseret på krop, sind og stemme og være i besiddelse af en håndværksmæssig kunnen på et højt niveau. De skal være i stand til klart at skelne mellem det private, skuespilleren og rollerne, og samtidigt forstå, at der er en ganske nøje sammenhæng mellem disse.

På længere sigt ser jeg en langt mere åben og selvstændig uddannelse. Der skal arbejdes på en tættere relation med andre kunstneriske uddannelser, lokalt og i ind- og udland.

I hvor høj grad kan en skuespillerskole påvirke tidens teater, tv og film?

Jeg tror ikke, man kan lære at blive skuespiller. Det er noget man vil, fordi man ikke kan lade være. Oven på det tror jeg på,

at man med træning af krop, sind og stemme og med brugbare redskaber og teknikker kan blive en rigtig god skuespiller som vil være i stand til at påvirke teater, tv, og film.

Hvor skal skuespilleruddannelsen styrkes?

Vi er nødt til at arbejde på at sende skuespillere ud i verden, som ikke kun er rettet mod den traditionelle teaterscene, men som også i langt højere grad er i stand til at gøre en forskel i andet teaterrelateret arbejde. I fremtiden vil jeg sætte større fokus på medierne: radio, tv og film. Vi skal også søge et tættere samarbejde med dramatikere, for vi har brug for endnu mere ny dansk dramatik, og samtidig skal vi udvikle samarbejdet mellem dramatikere og skuespillere. Umiddelbart tror jeg ikke, det betyder nedprioritering af noget. Det er snarere et spørgsmål om indstilling.

Hvis du må tage fem film med på en øde ø - hvilke er det så?

Så som i himlen, Sidste tango i Paris, Gøgereden, De syv Samuraier og Star Wars.

Hvilken skuespiller er mest undervurderet og mest overvurderet, hvis du kigger tilbage på teater- og filmhistorien?

Ingen.

En skuespiller kommer til dig og er nervøs for en kommende hovedrolle. Du får kun én sætning til at hjælpe vedkommende. Hvad siger du?

Svært at svare på, da det for mig vil være en forudsætning, at jeg kender skuespilleren. Der findes ikke noget generelt svar. Men her kommer et råd, som jeg har givet til en skuespiller, jeg kender... og det hjælp: Træk vejret, og find ud af, hvad rollen gør ved dig, og tag den derfra.

FÅR DU DSF'S NYHEDSBREV?

HVIS IKKE, SÅ TILMELD DIG PÅ HJEMMESIDEN - PÅ FORSIDEN ELLER UNDER NYHEDER OG NYHEDSBREV. SÅ VIL DU FREMOVER JÆVNLIGT MODTAGE VIGTIGT NYT FRA DSF I DIN INDBAKKE.

HUSK: HVIS DU SKIFTER EMAIL, SKAL DU FRAMELDE DIG MED DEN GAMLE OG TILMELDE DIG MED DEN NYE ADRESSE.

NY DANSEFESTIVAL I ÅRUS

Foto: GETTOgether af Wilma Version. Foto: Morten Vest.

En ny dansefestival, Moving Agendas, løber af stablen i Århus 19.-24. september. Det er Danseværket, der står bag festivalen, som præsenterer dans og performanceteater med noget på hjerte rundt omkring i byen. Festivalen præsenterer fx eksempler på, hvordan dansen behandler højaktuelle emner som forbrug og finanskriser, ghettotisering og danskhed.

En del af festivalens kunstnere har også valgt deres arena udenfor teaterrummet ud fra en tanke om at dans ikke er noget, som skal lukkes inde på et teater, men være en aktiv del af samfundet. For eksempel foregår Erik Polds "Talk Box" i en pølsevogn, Reumert-vinderen Kitt Johnsons "Mellemrum" kan opleves i en parkeringskælder, og "GETTOgether" kombinerer dans og thaiboksning i thaiboksernes træningslokale. Udover Moving Agendas' ti forskellige forestillinger er Århus også vært for Keöja Aarhus, et stort internationalt branchemøde for dans. Det tre dage lange møde er spækket med workshops, cafétalks og meget mere, hvor det blandt andet debatteres, hvordan dans forholder sig til det omgivende samfund.

LÆS MERE PÅ WWW.MOVINGAGENDAS.DK OG WWW.KEDJA.NET

NYE REGLER OM ROYALTY OG AM-BIDRAG - HUSK AT ÆNDRE FORSKUDSOPGØRELSEN!

Fra 2011 skal der betales arbejdsmarkedsbidrag (det såkaldte AM-bidrag) af royalty og andre ophavsretslige vederlag (fx Filmex, Koda og Gramex). DSF har uden held kæmpet imod denne ændring af beskattningen af kunstnere, og forbundet er stadig i dialog med politikerne om sagen.

Men ændringen betyder, at du skal huske at ændre din forskudsopgørelse, hvis du vil undgå at skulle efterbetale AM-bidraget.

Den fortrykte forskudsopgørelse, som SKAT udarbejder, foretages på basis af tal fra 2009, hvor man ikke betalte AM-bidrag af royalty. Derfor er arbejdsmarkedsbidraget for royalty ikke indregnet i din forskudsopgørelse.

Du skal derfor selv gå ind og ændre din forskudsopgørelse for 2011. Du skal anføre royalty-beløbet i rubrik 12 i stedet for som tidligere i rubrik 19. Hvis du ikke gør dette, risikerer du at skulle efterbetale arbejdsmarkedsbidrag i lighed med en restskat.

Det er den enkelte skatteyder, der er ansvarlig for at ændre sin forskudsopgørelse, ikke SKAT. Det er muligt at ændre på forskudsopgørelsen flere gange i løbet af året.

Du logger ind på SKAT's hjemmeside www.skat.dk og bruger Tast Selv. Her kan du ændre din forskudsopgørelse.

Hvis du har spørgsmål, kontakt SKAT eller Heidi Holm Madsen hos DSF på 33 24 22 00.

POLITISK AFTALE OM TEATER

"Cygelmyggen Egon" på Østre Gasværk Teater. Foto: Presserum

Der er indgået en bred politisk aftale i Folketinget om en række ændringer af teaterstøtten og organisering af teaterlandskabet, bl.a. den fremtidige struktur for Københavns Teater. Den politiske aftale er ifølge Kulturministeriet opfølgning på teaterudvalgets rapport samt en række udvalgsarbejder om konkrete emner. Aftalen indebærer blandt andet, at Københavns Teater skifter navn til Det Københavnske Teatersamarbejde, de enkelte teatre får mere magt, og der skæres gradvist i udgifterne til administrationen over de kommende år.

Det Ny Teater får en selvstændig bevilling på finansloven. For egnsteatrenes vedkommende hæves det maksimum-beløb, som kommunen kan få refunderet af staten med en mio. kr., og der gives mulighed for at dispensere fra maksimum i fx situationer, hvor flere kommuner arbejder sammen om ét teater. For de små storbyteatre afskaffes maksimum på kommunens tilskud helt. Billetkøbsordningen bevares i en ny form. Endvidere afskaffes egnsteaterkonsulenterne, og pengene overføres til Scenekunstudvalgets udviklingspulje.

LÆS MERE PÅ WWW.KUNST.DK

DSF-KURSER I EFTERÅRET

MORGENTRÆNING I KØBENHAVN fra uge 35 til 47

Mandag: **ZUMBA** v/ Raisa Castro

Tirsdag: **IMPRO** v/ Pernille Sørensen

Onsdag: **SANG** v/ Xenia Lach Nielsen

Torsdag: **ÅBEN TORSdag**: Forskellige former for faglig service, rådgivning og konsulentbistand. Se beskrivelse af de første torsdage her på siderne og følg med i de aktuelle tilbud på hjemmesiden. Tilbuddet er forbeholdt forbundets medlemmer.

Fredag: **FILMSKUESPIL** v/ Emma Balcazar

TRÆNING I PROVINSEN

Odense: **ZUMBA** v/ Miriam Sørensen - start den 7/9

Aalborg: **SANGUNDERVISNING** v/ Ellen Lunde – start den 23/9

Århus: Forrest Yoga v/ Mai Nichol – start den 29/9

For nærmere oplysninger om tid og sted på forbundets hjemmeside.

Mere om morgentræning: Du kan læse mere om de enkelte undervisere samt få oplysninger om køb af gyldigt træningskort til 200 kr. på www.skuespillerforbundet.dk under Efteruddannelse.

ÅBEN TORSdag

15. september kl. 9-11

INSPIRATIONSMØDE OM SOCIALE MEDIER - med Christian Have

Hvordan kan man bruge sociale medier i forhold til sin karriere og sit brand? Hvorfor er sociale medier vigtige fremover? Hvad kan de? Hvordan skal man forstå sociale medier i en større mediemæssig- og kulturel kontekst?

Kom til inspirationsmødet med forfatter, foredragsholder og ejer af Have Kommunikation, Christian Have, og få svar på, hvordan du kan bruge sociale medier som udøvende kunstner. Christian Have vil gennemgå forskellen på old and new media, og komme med eksempler på, hvordan man kan bruge de sociale medier til fundraising af egne projekter.

Christian Have er kommunikationsrådgiver inden for kunst- og kulturliv og adjungeret professor i Kommunikation og Medievidenskab fra Aalborg Universitet og Copenhagen Business School. Han har skrevet bøgerne "Synlighed er eksistens", "Det store sceneskift" og senest "Drømmen om berømmelse".

6. og 13. oktober kl. 9-12

FØRSTEHJÆLPKURSUS - få basale færdigheder

Bliv uddannet i hjertemassage og kunstigt åndedræt. Få kendskab til kroppens organer. Afprøv din viden med virkelighedstro førstehjælpsøvelser.

Som kursUSDeltager på et førstehjælpskursus bliver du trænet i de basale teknikker inden for førstehjælp, så du kan handle hurtigt, rigtigt og effektivt ved ulykker. Kurset tager udgangspunkt i praktiske og realistiske situationsspil, hvor alle kursUSDeltagere aktivt deltager. Du får færdigheder inden for:

- Anatomi og fysiologi
- Førstehjælpens fire hovedpunkter
- Livreddende førstehjælp og livreddende håndgreb
- Hjerter- og lungeredning (HLR)

Kurset er fordelt over to torsdage, og kræver tilmelding (senest torsdag den 15. september), da der er et antal begrænsede pladser. Det er et krav, at man kan deltage begge dage.

Deltagelse i hele kurset udløser et certificeret førstehjælpskursusbevis.

ÅBNE TORSdAGE foregår i forbundets sal.

ODENSE

ZUMBA MORGENTRÆNING med Miriam Sørensen

Zumba er danse fitness, som foregår til musik inspireret af salsa, merengue, cumbia, samba, argentinsk tango og flamenco kulturene.

Zumba er for ALLE og du behøver ikke kunne danse for at deltage.

Miriam Sørensen er uddannet fra De Danske Danseskoler, medlem af Dansk Sportsdans og uddannet IDO dommer (International Dance Organisation). Ejer danseskolen Step by Step Dance Academy i Odense. Hun har medvirket som koreograf/danser i en række produktioner.

Tidspunkt: Onsdage kl. 10-11.30, fra den 7. september til den 30. november. (undtaget i efterårsferien).

Sted: Odense Teater

Pris: 200 kr. for hele perioden (som også giver fri adgang til al morgentræning i efteråret i København)

Tilmeldingsfrist: Hurtigst muligt.

MEISNERTEKNIK med Sarah Boberg

Meisnerteknik er en konkret arbejds metode, der fokuserer på nærvær og samarbejde. Sanford Meisner var en af grundlæggerne af The Group Theater. Han udviklede og forfinede det, der nu kaldes Meisnerteknik. Teknikken bygger på K. Stanislavskijs teorier og principper, og deltagerne arbejder med improvisationsøvelser, der fokuserer på spontanitet og på at reagere ærligt på sine medspillere i nuet.

Formålet med kurset er at styrke skuespillernes koncentrations- og perceptionsevne. Træningen giver dem nogle solide redskaber, der er meget brugbare især i forhold til film, tv, casting og nærvær på scenen.

Underviser Sarah Boberg er uddannet som skuespiller og underviser i New York på bl.a. Actors Studio og William Esper Studio. Sarah har undervist både instruktører og manuskriptforfattere på Den Danske Filmskole, og hun underviser også skuespileleverne på Filmhøjskolen i Ebeltoft såvel som på Århus-, Odense- og Statens Teaterskole.

Tid: Mandag den 10. til fredag den 14. oktober kl. 11-14.30

Sted: Odense Teater

Tilmeldingsfrist: 5. september

Deltagerantal: 10

Pris: 500 kr.

LÆS MERE OM KURSER OG MORGENTRÆNING PÅ WWW.SKUESPILLERFORBUNDET.DK

DSF-KURSER I EFTERÅRET

AUDITION-PRÆSENTATION FOR SKUESPILLERE

Søndag den 25. september fra kl. 10 – 18 afholder DSF igen teateraudition/præsentation for vores medlemmer på Forsøgsstationen, Sønder Boulevard 81, 1720 København V.

Du får her en unik mulighed for at præsentere dig for et indbudt panel bestående af et bredt udvalg af instruktører og teaterdirektører fra hele Danmark. Der er således ikke tale om audition til en bestemt rolle. Derimod ønsker vi at give dig chancen for at ligge et fysisk visitkort foran potentielle nye samarbejdspartnere og arbejdsgivere.

Du får ca. 3 minutter til rådighed, hvor du kan vise en dialog eller en monolog efter eget valg. Vi stiller stikordsgivere til rådighed, hvis du har behov for det.

Tilmeldingsfrist: 9. september. Snarest derefter vil du modtage svar om evt. deltagelse, samt praktiske oplysninger om mødetidspunkt mm.

MASTER CLASS MED MUTE COMP. PHYSICAL THEATRE

Et indblik i det Danske dansekompani Mute Comp. Physical Theatres arbejds metode, fysiske sprog og bevægelsesprincipper. Klasserne lægger vægt på kreativitet, flow og ekspressivitet og vil blandt andet bestå af: repertoire, Floor work, Partner arbejder og improvisation.

Danseteaterkompaniet Mute Comp. Physical Theatre blev dannet i 1999 af de to koreografer, skuespillere og dansere Kasper Ravnhøj og Jacob Stage.

Deres forestillinger afspejler kompagniets fokus på urbane temaer og tendenser indsat i en fysisk ramme. De udvikler hele tiden deres vokabular gennem en konstant udfordring af kroppen og dens potentiale, og de arbejder ofte på kanten af det fysisk mulige og med risikobetonede bevægelsesmønstre og trinsekvenser.

Duo'en har vundet en række priser, og kompagniet har præsenteret forestillinger i bl.a. Frankrig, Syrien, USA, Rusland, Irland og Egypten. Siden 2003 er Mute Comp. kontinuerligt blevet støttet af Kunststyrelsens Scenekunstudvalg. Læs mere og se videoklip på www.mute-comp.dk

Sted: Dansens Hus

Tid: Lørdag og søndag den 29-30. oktober kl. 11 - 15

Tilmeldingsfrist: Mandag den 19. september

Deltagerantal: 20

Pris: 300 kr.

Medlemmer af Dansens Hus er velkomne til samme pris som DSF medlemmer.

MASTER CLASS with David Brunetti

The class will consist of the teaching of a step by step technique for bringing emotionally alive, theatrical acting technique to the performance of songs.

Each student will work with David in front of the class to learn David's process. Every student is asked to bring at least two memorized songs to work on.

David Brunetti is a writer, musician, and teacher in New York City. He has served as vocal coach, musical director, and accompanist for Art Garfunkel, Judy Collins, Jennifer Holliday, Michael Feinstein, Eartha Kitt, Paul Giamatti and Academy Award winner Geena Davis.

He has musical directed and played keyboards on and off-Broadway, in shows including "Les Miserables", "Blues in the Night" (Broadway, Off-Broadway, and London), "Nunsense", "Forever Plaid", two shows at the Roundabout and two shows at Manhattan Theatre Club.

Tid: Lørdag og søndag den 17. & 18. december kl. 10-16.

Sted: Forbundets sal

Antal deltager: 8 aktive og 12 observatører

Tilmeldingsfrist: mandag den 7. november.

Pris: 300 kr.

SANG AUDITION WORKSHOPS

Denne workshop henvender sig til dig, der gerne vil skærpe din bevidsthed om det sceniske udtryk, når du går til sang-auditions.

Vi giver dig muligheden for at træne formidlingen af din sang og staging foran dine kollegaer og samtidigt modtage kvalificeret feedback fra en rutineret og professionel sangcoach. Du skal møde så velforberedt som muligt, have et godt kendskab til teksten og have gjort dig tanker om, hvad det er, du vil gerne arbejde hen imod eller prøve af. Husk at medbringe sangnoder til pianist samt kopi til sangcoach.

Hver deltager vil få ca. 20 min til rådighed til fremførelse, feedback mm. I løbet af aftenen vil der også være mulighed for at tale om dit præsentationsmateriale: portrætbillede, CV, forberedelse af dine noder mm.

Workshop vil finde sted følgende onsdage – hver gang fra 18.30 til 22.00:

28. september v/ sanger og sangcoach Charlotte Guldberg
(tilmeldingsfrist mandag den 19. september)

26. oktober v/ sangcoach Klaus Møller
(tilmeldingsfrist mandag den 17. oktober)

30. november v/ sangcoach Klaus Møller
(tilmeldingsfrist mandag den 21. november)

Sted: Skuespillerforbundets sal, Sankt Knuds Vej 26, Frederiksberg

Har du fast bopæl i provinsen og deltager i et af vores kortere kurser, som afholdes i København, tilbyder vi dig nu at få refunderet dine omkostninger for transport og logi for op til 2000 kr. mod forevisning af gyldige kvitteringer.

Tilbuddet gælder ikke den kontinuerlige morgentræning i forbundets hus, kortere kurser eller audition-præsentation.

open workspace: master class

PLAYING THE MASK & COMMEDIA DELL'ARTE

with Mario Gonzalez

copenhagen
oct 31-nov 4 · 2011

ART THEATRE COMPANY TELL TO JOY PRESENTS ANNUAL MASTER CLASS

mario gonzalez is arguably the leading expert in his field - working with clowning and masks in the original commedia dell'arte tradition.

the master class is designed for professional actors, singers, performers, directors, acting coaches and playwrights. it is also possible to enroll in this class as an observer.

For more information about the master class please visit:

WWW.TELLTOJOYTHEATRE.COM

DSF JUBILÆUMSLEGAT AF 1979

Dansk Skuespillerforbunds bestyrelse indkalder hermed ansøgninger til ovennævnte legat. Legatets formål er at yde støtte til medlemmer af Dansk Skuespillerforbund under uddannelse på en af forbundet anerkendt uddannelsesinstitution. Ved uddeling af legatet vil der udelukkende blive lagt vægt på at ansøgeren er i økonomisk trang.

Ansøgningsskema kan downloades fra forbundets hjemmeside, fås på teaterskolerne eller ved henvendelse til Dansk Skuespillerforbund på telefon 33 24 22 00 mellem kl. 9-12 og 13-15.

Ansøgningen bedes indsendt til:

Dansk Skuespillerforbund,
Skt. Knuds Vej 26, 1903 Frederiksberg C.

Ansøgningen skal være forbundet i hænde
SENEST MANDAG DEN 3. OKTOBER 2011.

Ansøgerne vil få besked medio november måned.

RUNDE FØDSELSDAGE

Heidi Holm Katzenelson	1. september	50 år
Frank Kofoed	1. september	60 år
Lise Henningsen	5. september	80 år
Ulf Stenbjørn	15. september	90 år
Charlotte Fich	26. september	50 år
Lars Knutzon	1. oktober	70 år
Anne-Lise Gabold	5. oktober	70 år
Bo Bertram	7. oktober	60 år

KURSUS I COMPUTERREDIGERING

Påtænker du, v.h.a..egen computer, at producere speaks til reklamebureauer, indlæsning af lydbøger, studievært til radio/tv produktion, auditivt materiale til website? Lokalradioen i Roskilde afholder kurser i computerredigering af speak & lyd. Kurset varer 4 uger.

Kursusprisen pr. uge: 3.000 kr. Kan for ledige finansieres af jobcentret .

Henv: post@roskilde.dampradio.dk

BERLINER LEJLIGHED

Udlejes: Lys 4. sals lejlighed på 50 m², lige midt i centrum af Kreuzberg 36. Indeholder: 2 vær, spisekøkken, karbad, vaskemaskine og Internet. Udlejes billigt i kortere eller længere perioder.

Henvendelse: Rasmus Munch – munch.rasmus@gmail.com

PRØVELOKALE UDLEJES

Vi udlejer vores dejlige prøvelokale på Nørrebrogade 3b, 1.sal i de perioder, vi ikke selv bruger det. Og så vidt muligt til kollegiale priser. Lokalet er 9X12 meter, har 4 store panorama vinduer, køkken, bad og en dejlig udsigt udover Søerne.

Kontakt producent Signe Allerup 2620 3524

signe@sceneproducenterne.dk og hør nærmere om perioder og pris.

ELLEN WINTHER LEMBOURN DØD

Ellen Winther Lembourn, født 11. august 1933, var kendt fra talrige roller gennem en lang karriere. Hun brød igennem som operasanger på Det Kgl.Teater, hvor hun var ansat i en lang årrække. Med et meget alsidigt sang- og skuespiltalent gjorde hun sig gennem årene gældende i en lang række sammenhænge inden for opera, musicals, skuespil, tv, film, revy etc.

Ellen Winther Lembourn var gift med tidl. operachef og pianist John Winther. Senere ægtede hun forfatteren og folketingsmedlemmet Hans Jørgen Lembourn, som hun var gift med i næsten 25 år.

Som menneske var hun kendt for sit altid festlige, sprudlende væsen. De sidste år af hendes liv levede hun tilbagetrukket fra offentligheden.

Ellen Winther Lembourn fik fred lørdag den 13. august, to dage efter hendes 78 års fødselsdag.

Jens Winther

DET STORE UDLAND

Nikolaj Coster-Waldau i "Game of Thrones" - produceret af HBO

DRØMMEN OM AT LADE FRIKADELLER VÆRE FRIKADELLER OG FORLADE DANMARK FOR AT FÅ EN KARRIERE I UDLANDET LIGGER OG LURER HOS MANGE KUNSTNERE, MEN KUN FÅ TAGER SPRINGET. SCENELIV HAR SNAKKET MED TRE, DER HOPPEDE UD I DET, OG HAR FUNDET SVARENE PÅ MANGE AF DE SPØRGSMÅL, MAN GØR SIG OM DET AT LEDE EFTER DEN FAGLIGE LYKKE ANDETSTEDS.

SKUESPILLER NIKOLAJ COSTER-WALDAU, DANSER/KOREOGRAF OG SKUESPILLER BO MADVIG OG OPERASANGER INGER DAM-JENSEN ØSER UD AF DERES ERFARINGER OG HISTORIER FRA BL.A. USA, ENGLAND, AMSTERDAM OG BERLIN OG GIVER GODE RÅD OG INSPIRATION.

POLITISK KONSTRUKTIVITET EFTERLYSES

I juni offentliggjorde dagbladet Politiken flere artikler om skuespilleres vilkår. Artiklerne byggede på en undersøgelse, som en stor del af medlemmerne af DSF havde svaret på.

Set fra et fagforeningsperspektiv var jeg positivt overrasket over undersøgelsen. For der blev lagt adskillige myter i graven. Den første myte er, at skuespillere året rundt lever af dagpenge. Det er meget langt fra virkeligheden. Undersøgelsen viser, at under halvdelen af de professionelle skuespillere ind imellem benytter sig af dagpengesystemet – og bestemt ikke året rundt.

En anden myte er, at skuespillere ikke påtager sig andet arbejde end traditionelt skuespillerarbejde. Heller ikke dette er sandt. Rigtig mange medlemmer supplerer deres indtægter på det traditionelle skuespiller-område med job andre steder. De fleste supplerer med ting, der ligger i umiddelbart forlængelse af deres fag, som undervisning og konsulentarbejde. Men der er også en hel del, der har job, som ikke har med faget at gøre.

Det er altid godt at få gjort op med nogle af de mere eller mindre sejlivede myter, der hersker om vores fag. Så langt så godt. Men der er altid flere dimensioner – flere spørgsmål at stille.

Et af de grundlæggende principper i vores branche er, at arbejde avler mere arbejde, og at udvikle netværk og holde sig i kontakt med arbejdsgiverne er uhyre vigtigt. Det fremgår også med al tydelighed af de svar, skuespillerne selv har givet i undersøgelsen.

Men så funderer jeg: Hvis man bruger en stor del af den tid, man er vågen, på at arbejde uden for sin egen branche, så kan det være vanskeligt også at netværke inden for sin "originale" branche. Og det er jo heller ikke helt uden problemer at få fri fra et arbejde i en anden branche for at gå til casting eller audition. Det samme gælder i øvrigt også i forhold til at gå på kurser og efteruddannelse.

Min påstand er derfor: At tage arbejde uden for branchen må ofte gøre det vanskeligere at få arbejde inden for branchen. Måske vil andre faggrupper svare, at alle andre i det danske

samfund er også nødsaget til at søge andre jobs. Og også i deres fritid. Det samme skal gælde kunstnere.

NEJ! De færreste brancher er bygget op på en måde som vores. Næsten 100 procent af Dansk Skuespillerforbunds medlemmer lever en tilværelse som permanente freelancere. De søger nyt job året rundt og hele tiden – og det er tidskrævende. Og foregår på andre måder end ved at skrive en ansøgning og vedlægge sit CV. Det er ikke et valg, de selv har truffet. Det er et branchevilkår, fordi det er sådan, vores kunststøttesystem er skruet sammen.

Og samfundet får rigtig meget kunst for pengene på denne måde – og publikum får en stor variation af skuespillere, ansigter og personligheder på scenen, film og i tv.

Når stort set en hel branche er bygget op om en freelancetilværelse med konstant jobsøgning og netværk så kræver det også, at man fra samfundets side er indstillet på, at den branche skal have vilkår, der passer til den. Det er ikke tilfældet i vores samfund, desværre. Og vi bliver klemt i både skatte-, dagpenge-, og pensionssystemer.

Politikens undersøgelse slår fast, at skuespillere er konstruktive og bidrager til samfundet. Til gengæld kunne vi godt ønske os mere konstruktivitet og et større bidrag fra politisk side i forhold til at skabe nogle regler, der passer til vores arbejdsmæssige virkelighed. Burde et samfund, der roses og roser sig af et blomstrende kulturliv, ikke også tilpasse sig kulturlivet og de vilkår, der findes for det? ■

Katja Holm,
Formand for Dansk Skuespillerforbund

Hønes Første Æg

læsstrupeæter.ø

Ar og med: Camille f Dall - Instruktion: Niels Grønne - Scenografisk konsulent: Christian O. Clausen

- En poetisk, musikalsk og morsom forestilling for de allermindste.

